

نو تر و بیست

جامعه‌شناسی دهم - رشته انسانی

 notruphil notruphil

 www.notruphil.com

نوטר و فیل خونه رتبه برترها

قبولی های کنکور ۱۴۰۳

نگ رقمی نوטר و فیل

رتبه ۲

محمدعلی موسی پور

دو رقمی های نوטר و فیل

رتبه ۶۸

منیره زمانی

رتبه ۴۸

محمدحسین هاشمی

سه رقمی و چهار رقمی های نوטר و فیل

رتبه ۱۹۵

سید حسین تقوی

رتبه ۱۳۴

امیرمحمد ملکشاهی

رتبه ۱۱۲

امیرمحمد شریفی کلوری

رتبه ۵۷۵

هانیه گنجعلی

رتبه ۵۰۹

علیرضا شهنساری

رتبه ۴۲۸

مهدیه اسدی ارزنده

رتبه ۳۵۷

فاطمه مروت بلسی

رتبه ۶۶۸

فائزه حیدری دهکردی

رتبه ۶۳۹

هلیا رضایی

رتبه ۶۲۷

فریما آقاپور

رتبه ۶۰۳

ریحانه فلاح امینی

رتبه ۸۸۱

حلما ناصری

رتبه ۸۰۵

لعیا زنگنه قاسم آبادی

رتبه ۷۹۳

سارینا تقی زاده

رتبه ۶۷۴

علی اسدی

رتبه ۱۰۲۰

مهسا پیری

رتبه ۱۰۲۰

سارا دهقان

رتبه ۹۹۵

جواد فلاحتی

رتبه ۹۱۴

کیانا شیرین فر

رتبه ۱۱۲۵

سمیرا تباوار

رتبه ۱۱۱۱

رضا نصیری مدیسه

رتبه ۱۰۴۹

محمد خرم آبادی

رتبه ۱۰۲۴

ژینو نادری

رتبه ۱۲۶۷

مهدی آزادبخت

رتبه ۱۲۲۵

سید مهدی حیات غیبی

رتبه ۱۲۲۵

مهدی فیض زاده

رتبه ۱۲۰۴

یکتا سلیمانی پور

رتبه ۱۴۰۹

غزل قبادی

رتبه ۱۳۱۶

یسری ابوالمحمدی مله

رتبه ۱۳۰۶

مهتاب کامل

رتبه ۱۲۷۲

نرگس جوانی

رتبه ۱۵۹۸

محمد رضا دادپور

رتبه ۱۵۸۷

مهدی تیموری

رتبه ۱۴۳۹

ریحانه جعفری خیرخواه

رتبه ۱۴۱۶

زینب پارسا صفت

رتبه ۱۷۲۹

علی عزیززاده

رتبه ۱۷۲۹

علیرضا انصاری

رتبه ۱۶۶۹

مائده سادات حسینی

رتبه ۱۶۱۹

مهشید خانی

رتبه ۱۷۸۲

یاسین رئیسی زیدآبادی

رتبه ۱۷۷۶

علی عربخانی

رتبه ۱۷۴۲

الهه فکاری

جای تو اینجاست،
با نوטר و فیل رتبهات رو بساز!

درس اول: کنش‌های ما

به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد، کنش و به انجام‌دهنده آن کنشگر می‌گویند. کنش‌های انسان ویژگی‌هایی دارد که آن را از فعالیت سایر موجودات متمایز می‌کند.

ویژگی‌های کنش انسان‌ها:

۱- آگاهانه بودن:

- کنش وابسته به آگاهی آدم است.
- بدون آگاهی هیچ کنشی انجام نمی‌شود.
- مثال:** اگر ما آگاهی خود را نسبت به کلمات یک زبان از دست بدهیم قادر به سخن گفتن نخواهیم بود.
- کنش انسان‌ها همیشه بر اساس آگاهی صحیح نیست.

۲- ارادی بودن:

- بر سر دو راهی قرار گرفتن از نشانه‌های اراده است.
- برای انجام کنش، علاوه بر آگاهی، اراده انسان نیز ضروری است، زیرا ممکن است فردی به کاری آگاه باشد؛ ولی تصمیم به انجام آن نگیرد.
- نکته:** با توجه به ارادی بودن کنش فعالیت‌هایی مانند ضربان قلب، گردش خون، پلک زدن و...
- کنش محسوب نمی‌شوند.

۳- هدف‌دار بودن:

- پرسش «چرا چنین کاری کردی؟» نشان‌دهنده ی قصد و هدف کنشگر است.
- کنش هدف‌دار است زیرا تمام فعالیت‌های انسان با قصد و هدف خاصی انجام می‌شود.
- ممکن است کنشگر به هدف مورد نظر خود نرسد.
- انسان‌های مختلف در انجام کنش‌هایشان هدف‌های یکسانی ندارند.

- ممکن است کنشگر به هدف مورد نظر خود نرسد.
- انسان‌های مختلف در انجام کنش‌هایشان هدف‌های یکسانی ندارند.

۴- معنادار بودن:

- ویژگی‌های آگاهانه، ارادی و هدف‌دار بودن باعث می‌شود تا کنش انسان، برخلاف سایر مخلوقات معنا دار باشد.
- برخی از کنش‌های ما در موقعیت‌های مختلف معانی متفاوتی دارند.

آثار و پیامدهای کنش:

پیامدهای یک کنش برخلاف خود کنش، همواره وابسته به آگاهی و اراده نیست.

پیامدهای غیر ارادی (طبیعی):

- به اراده افراد انسانی وابستگی ندارد.
- خودشان کنش نیستند، نیاز به اراده کنشگر ندارند، نتیجه طبیعی کنش هستند.

- قطعی هستند، به محض انجام کنش حتما انجام می‌شوند.
مثال: وقتی شما پنجره را باز می‌کنید، هوای کلاس تغییر می‌کند.

پیامدهای ارادی (غیر طبیعی):

- به اراده انسان‌ها؛ یعنی خود کنشگر یا افراد دیگر وابسته است.
- خودشان کنش هستند و باید کنشگری انجام آن‌ها را اراده کند.
- پیامد احتمالی است یعنی پس از انجام کنش، اگر افراد آن‌ها را اراده کنند انجام می‌شود.

مثال:

- دانش آموزی درس خود را مطالعه می‌کند، به پرسش آزمون پاسخ می‌دهد، اراده خود کنشگر
- استادش به تلاش او نمره می‌دهد یا نمی‌دهد، اراده فرد دیگر

درس دوم، پدیده های اجتماعی

انواع کنش:

کنش‌ها بر اساس موقعیت آن‌ها نسبت به فرد کنشگر (براساس قابل مشاهده بودن یا نبودن):

۱- کنش درونی: مانند تفکر و تخیل (غیر قابل مشاهده)

۲- کنش بیرونی: راه رفتن و نشستن (قابل مشاهده)

کنش‌ها بر اساس ارتباط یا عدم ارتباط آن‌ها با افراد دیگر (با توجه به دیگران یا بدون توجه به دیگران):

۱- کنش فردی: بدون توجه به سایر افراد

۲- کنش اجتماعی: با توجه به دیگران

- کنش اجتماعی خردترین پدیده اجتماعی است.

- بسیاری از آدابی که ما رعایت می‌کنیم، محصول پدیده‌های اجتماعی اطراف ما هستند که به صورت فرصت‌ها و محدودیت‌ها، پیش روی ما قرار می‌گیرند و اگر وجود نداشته باشند، نمی‌توانیم با هم زندگی کنیم.

هنجار اجتماعی: شیوه انجام کنش اجتماعی که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است.

ارزش اجتماعی: آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی که مورد توجه و پذیرش همگان قرار گرفته اند و افراد جامعه به آن‌ها گرایش و تمایل دارند.

نکته: ارزش‌ها از جنس هدف و مقصود، هنجارها از جنس وسیله و روش رسیدن به ارزش‌ها

نکته: اگر کنش اجتماعی نباشد هیچ هنجار اجتماعی شکل نمی‌گیرد و هیچ یک از ارزش‌های اجتماعی محقق نمی‌شود.

- ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق می‌یابند و پدیده‌های «جامعه‌پذیری» و «کنترل اجتماعی» را ضروری می‌سازند تا از طریق تعلیم و تربیت، تشویق و تنبیه؛ ارزش و هنجارها را به افراد منتقل کنند.
- نکته: افراد با عمل کردن بر اساس ارزش‌ها و هنجارها، موجب تداوم و استمرار آنها می‌شوند.

پدیده‌های اجتماعی و طبیعی:

- ۱- تمامی پدیده‌های اجتماعی خرد و کلان، از طریق کنش‌های اجتماعی شکل می‌گیرند.
- ۲- پدیده‌های اجتماعی معنا دار هستند، چون افراد انسانی با هدف، آگاهی و اراده عمل می‌کنند.
- ۳- پدیده‌های اجتماعی به مرور از انسان‌هایی که آنها را ساخته‌اند مستقل می‌شوند و فرصت‌ها و محدودیت‌هایی پدید می‌آورند.
- ۴- افراد احساس می‌کنند پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند.

تفاوت پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی:

پدیده‌های اجتماعی:

- توسط انسان‌ها خلق می‌شوند و نتیجه کنش افراد هستند.
- همه آنها معنا دار هستند.
- برخی مانند مدرسه محسوس و برخی مانند ارزش‌ها غیر محسوس هستند.

پدیده‌های طبیعی:

- انسان‌ها در پیدایش آنها نقشی ندارند.
- هیچکدام از آنها مستقلاً معنایی ندارند.
- همه آنها محسوس‌اند.

درس سوم، جهان اجتماعی

مقایسه ویژگی‌های موجودات زنده و جهان اجتماعی:

شباهت:

- هر دو اعضا و عناصر متفاوتی دارند.
- اعضا در ارتباط با هم هستند.
- از نوعی نظم برخوردارند (نظم از ویژگی‌های مهم جهان اجتماعی است)

تفاوت:

موجودات زنده؛

- عضویت اعضا در بدن موجودات زنده و نظم آنها تکوینی است؛ یعنی بر اساس آگاهی و اراده اعضا به وجود نمی‌آید.
- با اراده اعضا تغییر نمی‌کند.
- موجودات زنده طول عمر معینی دارند و از طریق زاد و ولد، زندگی خود را تداوم می‌بخشند، ویژگی‌های آنها از طریق وراثت از نسلی به نسلی دیگر منتقل می‌شوند.

جهان اجتماعی؛

عضویت افراد در جهان اجتماعی و نظم میان آن‌ها، با اراده و آگاهی انسان‌ها تعریف می‌شود و با قرارداد میان آن‌ها به وجود می‌آید. یعنی قراردادی و اعتباری

- جهان اجتماعی از طریق انتقال فرهنگ خود به نسل‌های بعد تداوم و استمرار می‌یابد.

فرهنگ از طریق آموزش و تعلیم و تربیت از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود.

جهان اجتماعی:

مجموعه پدیده‌های اجتماعی جهان اجتماعی را شکل می‌دهند.

۱- افراد مختلف و نهادها، اعضای جهان اجتماعی محسوب می‌شوند.

۲- این اعضا از آگاهی‌های مشترکی برخوردار هستند (مانند فوتبال) از جمله:

- عضویت خود و دیگران

- نقش خود و دیگران

- وظایف هر نقش

- قواعد و مقررات اجتماعی

۳- اعضای جهان اجتماعی زمانی به آن راه می‌یابند که، عضویت این جهان اجتماعی را پذیرفته باشند، نقشی را به عهده بگیرند، متناسب با نقش خود از حقوق و تکالیفی برخوردار می‌شوند، از تمام این‌ها خودشان و دیگران آگاه‌اند.

۴- آگاهی و شناخت جهان اجتماعی، آگاهی مشترک و عمومی است.

۵- اگر یک نسل نتواند فرهنگ خود را حفظ کند یا آن‌ها را به نسل دیگر منتقل کند؛ جهان اجتماعی فرو می‌ریزد یا جهان اجتماعی دگرگون می‌شود.

گستره جهان اجتماعی:

- پدیده‌های طبیعی هم می‌توانند به جهان اجتماعی راه پیدا کنند.

مثال: زلزله یا خشکسالی تاثیر بر، کنش‌های اجتماعی انسان‌ها

- برخی از پدیده‌های طبیعی، به واسطه ارتباط با زندگی اجتماعی انسان، وارد جهان اجتماعی می‌شوند.

- انسان‌ها با فعالیت‌های خود، تغییراتی در پدیده‌های طبیعی به وجود می‌آورند.

مثال: آلودگی طبیعی و محیط زیست، نتیجه کارهای شتاب‌زده و نابخردانه انسان‌ها

- شناخت خداوند، فرشتگان، جهان ماورای طبیعی، آرمان و ارزش‌های انسان‌ها را تغییر می‌دهد.

- سنت‌ها و قوانین الهی با انسان‌های شاکر و ناسپاس و جوامع عادل و ظالم یکسان برخورد نمی‌کند.

جهان ماورای طبیعی - «جهان اجتماعی

- در نتیجه جهان اجتماعی از دو دسته پدیده به وجود می‌آید:

پدیده‌های اعتباری: کنش انسان‌ها و پیامد‌های آن

پدیده‌های تکوینی: پدیده‌هایی که انسان‌ها آن‌ها را ایجاد نمی‌کنند ولی به واسطه ارتباط با زندگی انسان، به جهان اجتماعی راه می‌یابند.

نکته: کنش‌های ما تنها در ارتباط با دیگران نیست بلکه در ارتباط با خودمان، خلقت و خداوند نیز هست.

درس چهارم، اجزای و لایه‌های جهان اجتماعی

جهان اجتماعی بر اساس معیارهای مختلفی تقسیم‌بندی می‌شود:

الف) اندازه و دامنه:

- پدیده‌های اجتماعی اجزای جهان اجتماعی اند و می‌توان بر اساس اندازه و دامنه تفکیک کرد. سه دسته خرد، کلان، میانه

فایده تقسیم‌بندی:

- میزان اثرگذاری افراد بر پدیده‌های اجتماعی خرد و کلان یا اثرپذیری از آن‌ها:
- میزان اثرگذاری ما بر پدیده‌های اجتماعی خرد، بیشتر و بر کلان، کمتر است.
- میزان اثرپذیری ما از پدیده‌های خرد، کمتر و کلان، بیشتر است.

ب) ابعاد ذهنی و عینی:

- تمامی پدیده‌های اجتماعی هویتی معنایی و ذهنی دارند، هیچکدام از اجزای جهان اجتماعی فاقد معنا نیستند.
- در این تقسیم‌بندی در یک سوی طیف:

- ۱- پدیده‌هایی که بعد محسوس و مادی قوی‌تری دارند، مانند کنش‌های بیرونی
- ۲- در سوی دیگر پدیده‌هایی که بعد معنایی و ذهنی بیشتری دارند، مثل عقاید و کنش‌های درونی و ارزش‌ها عینی، میانه، ذهنی

فایده تقسیم‌بندی:

- اهمیت بسیار زیاد بعد ذهنی پدیده‌ها

مثال: در بحران اقتصادی بنابر محاسبات، کشورهای نفت خیز باید به گران‌ترین قیمت نفت را می‌فروختند اما به ارزان‌ترین قیمت فروختند.

زیرا بعد عینی نفت به عنوان سرمایه وجود داشت ولی بعد ذهنی آن مفقود بود.

مثال: دانش‌آموزی که استعداد سرشار دارد ولی از آن آگاه نیست.

لایه‌های جهان اجتماعی:

نکته: همه‌ی پدیده‌های اجتماعی، ارزش و اهمیت یکسانی ندارند، برخی تاثیر حیاتی (مثل خانواده، تعلیم و تربیت) و برخی اهمیت کمتری (لهجه‌های مختلف زبان، مد) دارند.

۱- لایه‌های سطحی:

- نقش حیاتی و اساسی ندارند در نتیجه تاثیرات محدودتر است.
 - به آسانی تغییر می‌کنند ولی تحول مهمی ایجاد نمی‌شود.
 - می‌توانند حذف شوند ولی جهان اجتماعی تداوم می‌یابد.
- مانند: نمادها و هنجارها

لایه های عمیق و بنیادین:

- تاثیرات تایین کننده، همه جانبه و فراگیر دارند.
 - امکان تغییر کمتری دارند، به دشواری تغییر می کنند و در صورت تغییر تحولات مهمی ایجاد می شود.
 - به دشواری حذف می شوند و با حذف آن ها جهان اجتماعی فرو می ریزد.
- نکته:** عمیق ترین لایه های جهان اجتماعی عمیق ترین عقایدی است که بر ارزش های اجتماعی تاثیر می گذارند.

نکته:

- 1- جامعه ای که جهان را به دنیا محدود می کند و دل به آن می سپارد؛
 - 2- جامعه ای که هستی را فراتر از زندگی دنیا می بیند؛
- هر دو ارزش ها، هنجار ها و نماد های خود را متناسب با آن شکل می دهند.
- نهادهای اجتماعی:**

- اجزا و لایه های جهان اجتماعی، در ارتباط با هم نهادهای اجتماعی را تشکیل می دهند.
 - برای تامین نیازها و اهداف ، راه های متفاوتی وجود دارد، ولی در هر جهان نوع خاصی از روش ها پذیرفته می شود و بر این اساس راه های رسیدن به اهداف و نیاز ها را متناسب با ارزش ها و هنجارهای پذیرفته شده به کمک نهاد های اجتماعی تعیین می کند.
 - نهاد اجتماعی مجموعه ای از عقاید، ارزش ها، هنجارها و نمادها برای رفع نیاز های معینی از افراد و جهان اجتماعی است.
- نکته:** هر نهاد اجتماعی شیوه قابل قبول تامین بعضی از نیازهای افراد را معین می کند و متقابلاً شیوه های غیر قابل قبول را طرد می کند.

نکته: نهاد های اجتماعی در تمامی جهان های اجتماعی وجود دارند ولی انواع و اشکال متفاوتی دارند.

درس پنجم، جهان اجتماعی

- نظم و همکاری بین اعضای موجود زنده (حیوانات ، گیاهان ، انسان) یکسان است.

جهان ها اجتماعی یکسان اند یا متفاوت؟

- همه ما در جهان اجتماعی متولد می شویم و پس از ما نیز جهان اجتماعی همچنان وجود دارد اگر ما فقط جهانی را ببینیم که در آن متولد شده ایم ممکن است گمان کنیم که جهان اجتماعی تنها یک شکل دارد اما این چنین نیست.
- زمانی به تنوع جهان اجتماعی پی می بریم که:

- 1- چشم خود را بر جوامع دیگری که هم اینکه در نقاط دیگر دنیا وجود دارند باز کنیم.

- 2- به تاریخ گذشته خود رجوع کنیم.

علت تفاوت و تنوع جهان اجتماعی انسان ها چیست؟

- ویژگی جهان اجتماعی انسان عبارتند از:

- 1- انسان ها جهان اجتماعی را آگاهانه و خالق بوجود می آورند.

- 2- انسان ها در برابر فرهنگی که از طریق تعلیم و تربیت به آنها منتقل میشود موجوداتی فعال و تاثیر گذارند.

ویژگی زندگی اجتماعی حیوانات عبارتند از:

- ۱- حیوانات زندگی اجتماعی خود را براساس غریزه و به دور از آگاهی و خالقیت می‌سازند.
- ۲- حیوانات قادر به تغییر محیط زندگی خود نیستند و موجوداتی منفعل و تاثیرپذیر هستند.

عوامل پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف عبارتند از:

- ۱- تنوع آگاهی و نگرش انسان ها
- ۲- تنوع اراده و اختیار انسان ها

تغییراتی که در جهان اجتماعی رخ می‌دهند به دو دسته تقسیم می‌شوند :

- ۱- تغییراتی که مربوط به لایه های سطحی جهان اجتماعی است (نمادها و هنجارها) و درون یک جهان اجتماعی واحد رخ می‌دهد و جهان اجتماعی را به جهان دیگری تبدیل نمی‌کند .
مثال : تغییر در لهجه ، جمعیت و رشد اقتصادی.
- ۲- تغییراتی که مربوط به لایه های عمیق و بنیادین جهان اجتماعی است (عقاید و ارزش ها) و جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌کند .
مثال : تغییر در عقاید انسان نسبت به اصل جهان و هستی
نکته: تفاوت‌هایی که به ارزش های کلان و اعتقادات اصلی باز می‌گردد، از نوع تفاوت های میان جهان‌های اجتماعی مختلف است.

آیا جهان های اجتماعی تاریخ سرگذشت و سرنوشت یکسانی وجود دارد؟

- ۱- عده ای معتقدند که همه جهان‌های اجتماعی شبیه یکدیگرند و مسیر یکسانی را برای رشد خود طی می‌کنند. (در طول هم)
- ۲- عده ای معتقدند که جهان های اجتماعی متنوع هستند و مسیر مخصوص به خود را می‌پیمایند. (در عرض هم)
ویژگی های دیدگاه جهان های در طول هم عبارتند از :
- ۱- همه جوامع انسانی شبیه یکدیگرند و مسیر یکسانی را طی می‌کنند.
- ۲- نگاه تک خطی به تاریخ بشر دارند یعنی همه جوامع در یک خط قرار دارند .
- ۳- در این مسیر برخی از جهان‌های اجتماعی پیشرفته‌تر و برخی عقب مانده‌اند.
- ۴- جوامع عقب مانده باید جوامع پیشرفته را الگوی حرکت خود قرار دهند.

ویژگی های دیدگاه جهان های اجتماعی در عرض هم عبارتند از :

- ۱- جهان های اجتماعی متنوع هستند.
- ۲- هر جهان اجتماعی فرهنگ و تمدن مناسب خود را بوجود می آورد.
- ۳- فرهنگ ها و تمدن ها بر اساس ارزش ها و آرمان‌های خود متحول میشوند و مسیر های مختلفی را می‌پیمایند.
- ۴- برخی تمدن ها و فرهنگ ها زمان طولانی دوام می‌آورند و بعضی پس از مدتی از بین می‌روند .
- ۵- جهان های اجتماعی مختلف با یکدیگر روابط متقابلی دارند و می‌توانند از تجربیات یکدیگر استفاده کنند .
نکته: هیچ جهان اجتماعی نمی‌تواند با حفظ هویت خود مسیر جهان اجتماعی دیگری را ادامه دهد.

ویژگی های جهان اجتماعی زنده و سالم عبارتند از :

- ۱- فعالانه با جهان اطراف خود ارتباط برقرار می کنند.
- ۲- مطابق با نیاز های خود از دستاوردهای جهان های اجتماعی دیگر استفاده می کنند .
- ۳- در صورت لزوم در دستاوردهای جهان های اجتماعی دیگر تغییراتی ایجاد کرده سپس آنها را مورد استفاده قرار میدهد.

درس ششم، پیامد های جهان اجتماعی

- آیا جهان اجتماعی صرفا تابع خواست و اراده افراد است؟

- ۱- انسان‌ها با آگاهی و اراده به کنش اجتماعی پردازند.
 - ۲- انسان‌ها از طریق کنش‌ها در ساختن جهان اجتماعی و تداوم آن مشارکت می کنند.
- جهان اجتماعی به خواست و اراده انسان به وجود آمده است، اما این بدان معنا نیست که ما می توانیم هرگونه بخواهیم آن را بسازیم یا تغییر دهیم زیرا :
- جهان اجتماعی پس از آن که با کنش انسان‌ها تحقق پیدا کرد پیامدها و الزام‌هایی (ارزش‌ها، مقررات، قوانین و...) را به دنبال می آورد که وابسته به اراده و قرارداد تک تک افراد نیست و این پیامد ها و الزام ها موقعیت جدیدی (فرصت ها و محدودیت ها) را برای کنش ها و انتخاب های بعدی ما فراهم می کند.
- نکته:** جهان اجتماعی را می توان همچون خانه ای در نظر گرفت که انسان آن را می سازد ولی این خانه پس از ساخته شدن الزام ها و پیامدهایی برای انسان پدید می آورد که رفتار و زندگی او را متأثر می سازد.
- انسان ها در برابر پیامدها و الزام های جهان اجتماعی که توسط گذشتگان شکل گرفته است کنش گری منفعل نیستند زیرا :
- ۱- انسان ها می توانند از طریق مشارکت اجتماعی موجب تداوم و گسترش جهان اجتماعی موجود شوند.
 - ۲- انسان ها می توانند با پیدایش یا گسترش آگاهی و اراده نوین موجب تغییر جهان اجتماعی و ساختن جهانی جدید شوند.
- تداوم و گسترش جهان اجتماعی موجود و پیامدها و الزامات آن از طریق مشارکت اجتماعی افراد جامعه امکان پذیر است.
- تغییر و ساختن جهان اجتماعی و پیامدها و الزامات جدید از طریق پیدایش و گسترش آگاهی و اراده نوین امکان پذیر است.
- زمانی که جهان اجتماعی تغییر می کند و جهان اجتماعی جدیدی شکل می گیرد، الزامات و پیامدها جهان اجتماعی قبلی از بین می رود و پیامدها و الزامات جدید شکل می گیرد و بر فعالیت اعضا تاثیر می گذارد.

پیامدهای جهان اجتماعی فرصت‌اند یا محدودیت؟

- منظور از محدودیت های جهان اجتماعی تکالیف و منظور از فرصت های جهان اجتماعی حقوق افراد جامعه می باشد.
- پیامدها و الزامات جهان اجتماعی برای انسان هم محدودیت و هم فرصت ایجاد می کنند.
- فرصت ها و محدودیت ها به یکدیگر وابسته اند و هیچ کدام بدون دیگری محقق نمی شوند و دو روی یک سکه هستند.
- نکته: هر جهان اجتماعی براساس عقاید و ارزش‌های خود ظرفیت را برای انسان فراهم می کند و ممکن است برخی ظرفیت های انسان را نادیده بگیرد.

جهان اجتماعی براساس فرصت ها و محدودیت هایی که ایجاد می کنند به دو دسته تقسیم می شوند:

- ۱- جهان اجتماعی که استعدادهای معنوی انسان را نادیده می گیرند و به فطرت آدمی اجازه شکوفایی نمی دهند.
- ۲- جهان های اجتماعی که مانع بسط ابعاد دنیوی وجود انسان می شوند و به نیازهای دنیوی و مادی انسان بی توجه هستند و از توانمندی های انسان برای آبادانی جهان استفاده نمی کنند.

جهان های اجتماعی را براساس عقاید و ارزش هایشان به دو دسته تقسیم می شوند:

- ۱- **جهان دنیوی:** که سکولار نیز نامیده می شود.
 - ۲- **جهان معنوی:** که به دو بخش توحیدی و اساطیری تقسیم می شود.
- ویژگی های جهان دنیوی عبارتند از :
- ۱- عقاید و ارزش های آن مربوط به این جهان است.
 - ۲- جهان دیگر انکار می شود یا در محدوده منافی برای خواسته های این جهانی انسان دارد پذیرفته می شود.
 - ۳- همه توانمندی ها و استعدادهای انسان را در خدمت دنیا به کار می گیرد.
 - ۴- توانمندی ها و استعدادهای معنوی انسان به فراموشی سپرده می شود.

فرهنگ سکولار عبارت است از :

فرهنگ دنیوی که عقاید و ارزش های آن مربوط به این جهان است.

ویژگی های جهان معنوی عبارتند از:

- ۱- هستی را فراتر از جغرافیایی طبیعت می بینند و زندگی این جهان را درسایه حیات برتر، مقدس و متعالی می گردانند.
- ۲- انسان از محدوده مرزهای این جهان عبور کرده و چهره آسمانی و ملکوتی پیدا می کند.

جهان توحیدی عبارت است از :

جهانی که از انسان تفسیر الهی و توحیدی ارائه می دهد.

جهان اساطیری عبارت است از:

- ۱- جهانی که به خداوندگاران و قدرت های فوق طبیعی معتقدند.
- ۲- مانع شکوفایی فطرت آدمی می شوند.
- ۳- حاصل انحراف بشر از فرهنگ توحیدی می باشند.

فرصت ها و محدودیت های جهان متجدد کدام اند؟

- جهان متجدد عبارت است از : غرب بعد از رنسانس یعنی غرب چهارصد سال اخیر.

ویژگی های جهان اجتماعی متجدد از نظر ماکس وبر:

- ۱- رویکرد دنیوی و این جهانی دارد و در جهت تسلط انسان برعالم طبیعت گام برمی دارد.
- ۲- آدمیان متوجه اهداف دنیوی هستند و برای رسیدن به اهداف دنیوی خود از علوم تجربی استفاده می کنند.
- ۳- علوم تجربی و فناوری حاصل از آن قدرت پیش‌بینی و پیشگیری از حوادث طبیعی مانند بیماری و زلزله و ... را به انسان می دهد. (گسترش عقلانیت ابزاری)
- ۴- کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم تجربی دنبال می کنند رواج می یابد و عرصه بر کنش‌های عاطفی و اخلاقی تنگ می شود و انسان به تدریج اسیر نظام پیچیده‌ای که خود ساخته است شده و این نظام مثل قفس آهنین همه ابعاد وجودی انسان را احاطه می کند. (از دست رفتن اراده و آزادی)
- ۵- عناصر معنوی و مقدس طرد می شوند و جهان را صرفاً مواد و موجودات خامی می‌داند که همه در اختیار و کنترل انسان هستند و توسط او به کارگرفته، دگرگون شده و به مصرف می‌رسند.
- ۶- فقط علمی را که با روش‌های تجربی به دست می‌آیند را علم می‌داند و علمی را که از روش‌های عقلانی و وحیانی استفاده می‌کنند را علم نمی‌شناسد. (زوال عقلانیت ذاتی)

پیامد افول علوم فراتجربی در جهان متجدد عبارت است از:

- ۱- امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری که پدیده‌هایی فراتجربی هستند از دست می‌رود.
- ۲- داوری درباره عقاید و ارزش‌ها به تمایلات افراد و گروه‌های متفرق سپرده می‌شوند.
- مردمی که در یک جهان اجتماعی زندگی می‌کنند اهداف و ارزش‌های مشترکی دارند.
- راهنمای کنش‌های اعضای جهان اجتماعی ارزش‌ها هستند.
- زمانی ارزش‌ها به واقعیت تبدیل می‌شوند که مردم مطابق ارزش‌ها عمل نمایند.

اهدافی که انسان در زندگی خود دنبال می‌کند به سه دسته تقسیم‌بندی می‌شوند:

- ۱- اهداف کوتاه‌مدت مانند تکالیف روزانه
 - ۲- اهداف میان‌مدت مانند قبول شدن و رفتن به کلاس بالاتر
 - ۳- اهداف بلندمدت مانند رسیدن به سعادت اخروی
- نکته:** اعضای یک جهان اجتماعی نیز مانند اعضای یک خانواده اهداف و ارزش‌های مشترکی را دنبال می‌کنند و برای رسیدن به اهداف مشترک وظیفه و مسئولیتی را برعهده دارند اما همه اعضا به مسئولیت‌های خود عمل نمی‌کنند.
- آرمان اجتماعی:** اهداف و ارزش‌های مشترکی که اعضای یک جهان اجتماعی خواهان رسیدن به آنها هستند.
- آرمان اجتماعی در واقع تصور اعضای جهان اجتماعی از وضعیت مطلوب فرهنگ، سیاست، خانواده و ... است.
- آرمان‌های اجتماعی در ارزش‌ها متبلور می‌شوند.
- جهان‌های اجتماعی مختلف آرمان‌های اجتماعی متفاوتی دارند زیرا: ارزش‌های جهان‌های اجتماعی با یکدیگر متفاوت است.
- قلمرو آرمانی جهان اجتماعی:** ارزش‌هایی که مردم یک جامعه از آن‌جا پنداری می‌کنند و رعایت آن را لازم می‌دانند اما در عمل ممکن است آنها را نادیده بگیرند.

- قلمرو واقعی جهان اجتماعی: ارزش‌هایی که مردم به آن عمل می‌کنند.
- نکته:** مرز قلمرو آرمانی و واقعی جهان اجتماعی به روی یکدیگر گشوده‌اند.
- نکته:** مرز قلمرو آرمانی و واقعی براساس عمل مردم تغییر می‌کند.
- آرمان‌ها وارد قلمرو واقعی جهان اجتماعی می‌شوند اگر: مردم مطابق ارزش‌ها عمل کنند.
- قلمرو واقعی از قلمرو آرمانی فاصله می‌گیرد اگر: مردم به ارزش‌هایی که رعایت آنها را لازم می‌دانند عمل نکنند.
- برنامه‌ریزان فرهنگی هر جامعه تلاش می‌کنند از طریق تعلیم و تربیت زمینه تحقق بیشتر آرمان‌ها و ورود آنها را به قلمرو واقعی جهان اجتماعی فراهم کنند.

قلمرو واقعی و آرمان جهان اجتماعی را چگونه ارزیابی کنیم؟

- واقعیت‌های هر جهان اجتماعی را می‌توان در پرتو آرمان‌های آن ارزیابی کرد.
- فاصله میان قلمرو آرمانی و قلمرو واقعی کاهش می‌یابد اگر: مردم مطابق آرمانهای خود عمل کنند.
- عقاید، آرمان‌ها، ارزش‌ها، قواعد و سبک زندگی که مردم به کار می‌گیرند گاهی درست و گاهی اشتباه است.
- مهم‌ترین آرمان‌های تاریخ بشریت و اسلام عبارتند از: رعایت حق و دوری از باطل
- **قلمرو حق:** بخش‌هایی از جهان اجتماعی که از لحاظ علمی صحیح باشد و مطابق فطرت انسان باشد.
- **قلمرو باطل:** بخش‌هایی از جهان اجتماعی که از نظر علمی قابل دفاع نباشد و براساس خرافات شکل گرفته باشد.
- نکته:** حق و باطل بودن هر لایه از فرهنگ با علم متناسب با همان لایه شناخته می‌شود.
- داوری درباره تکنیک‌ها و ارزش‌های اجرایی (مثل تشخیص شیوه مداوای بیماری) از طریق علوم تجربی انجام می‌شود.
- داوری درباره عقاید و ارزش‌ها با عقل و وحی انجام می‌شود و با علوم تجربی امکان پذیر نیست.

جهان‌های اجتماعی نمی‌توانند درباره حق و باطل بودن عقاید و آرمان‌ها سخن بگویند اگر:

- ۱- علم را به دانش تجربی محدود کنند.
- ۲- عقل و وحی را به عنوان روش علمی معتبر ندانند.
- نظر جوامعی که علم را به علوم تجربی محدود می‌کنند در مورد عقاید و ارزش‌های اجتماعی:
۱. عقاید و ارزش‌های اجتماعی پدیده‌هایی هستند که صرفاً در قلمرو آرمانی یا واقعی جوامع انسانی بوجود می‌آیند.
۲. فقط می‌توان بودن و نبودن ارزش‌ها و پیامدهای اجتماعی و تاریخی آنها را شناخت و راهی برای داوری در مورد درست و غلط بودن آنها وجود ندارد.
- علوم اجتماعی در صورتی می‌تواند درباره حق و باطل بودن واقعیت‌ها و آرمان‌های جهان اجتماعی داوری کند که: علم را به معنای تجربی آن محدود نکند.

آیا حق و باطل، تابع جهان‌های اجتماعی‌اند؟

- پدیده‌های آرمانی و واقعی در زمان‌ها و جوامع مختلف دچار تغییر می‌شوند زیرا: آرمانی یا واقعی بودن پدیده‌های اجتماعی به نگرش و عملکرد افراد جامعه بستگی دارد.

- قلمرو حق و باطل همیشه ثابت هستند و تغییر نمی‌کند زیرا:

حق و باطل بودن عقاید و ارزش‌ها و هنجارها و کنش‌ها بر اساس آگاهی و جهل و توجه و بی‌توجهی مردم (نگرش و عمل) جوامع مختلف نسبت به آنها تعیین نمی‌شود.

- جوامع می‌توانند ارزش‌های حقیقی را به قلمرو آرمانی خود وارد نمایند اگر: به عقاید و ارزش‌های حقیقی ایمان بیاورند.

- جوامع می‌توانند عقاید و ارزش‌های حقیقی را به قلمرو واقعی وارد نمایند اگر: براساس عقاید و ارزش‌های حقیقی عمل نمایند.

- جوامع می‌توانند از حق فاصله بگیرند و به سمت باطل بروند اگر:

۱- حقایق را نشناسند، به آن ایمان نیاورند و مطابق آن عمل نکنند.

۲- ایمان خود را به حقایق از دست بدهند.

نکته: حقایق هر چند خود ثابت هستند ولی از جهت قرار گرفتن در قلمرو آرمانی و واقعی تغییر پذیرند یعنی:

جهان‌های اجتماعی می‌توانند برمدار حق با باطل بچرخند اما حق و باطل بر مدار بینش و گرایش آنها دچار تغییر نمی‌شود.

درس هشتم، هویت

هویت: ویژگی‌هایی که خود را با آن می‌شناسیم و به دیگران معرفی می‌کنیم.

نکته: هویت با نوعی احساس مثبت یا منفی همراه است

آیا هویت‌مان را خودمان می‌سازیم؟

ویژگی‌های هویتی ما بر اساس اینکه در شکل‌گیری آنها نقش داشته‌ایم یا نداشته‌ایم به سه دسته تقسیم می‌شوند:

۱- ویژگی‌هایی که ما در شکل‌گیری آنها نقشی نداشته‌ایم. مانند جنسیت (انتسابی)

۲- ویژگی‌هایی که ما در شکل‌گیری آنها نقش و سهم بسیاری داشته‌ایم. مانند نقش‌های شغلی (اکتسابی)

۳- ویژگی‌هایی که ما در شکل‌گیری آنها نقشی نداریم

اما می‌توانیم با تلاش و کوشش خود آنها را تغییر دهیم. مانند منزلت اجتماعی که از طریق خانواده به ما رسیده است و ما با کنش‌هایمان آن را تغییر داده‌ایم. (اکتسابی)

آیا هویت‌مان تغییر می‌کند؟

- برخی از ویژگی‌های هویتی انسان‌ها متغیر است. مانند جایگاه افراد در جهان اجتماعی که تابع دانایی و توانایی و دارایی و است.

- برخی از ویژگی‌های هویتی انسان‌ها ثابت است و تغییر نمی‌کند. مانند زمان و مکان تولد.

نکته: تغییرات هویتی انسان مانند کودکی، نوجوانی و ... باعث نمی‌شود که به فرد دیگری تبدیل شود و می‌داند که همان شخصی است که همه‌ی این تغییرات را گذرانده.

آیا هویت ما صرفاً اجتماعی است؟

- هویت افراد صرفاً اجتماعی نیست بلکه دارای بعد فردی نیز می‌باشد.

هویت اجتماعی: برخی از ویژگی‌های هویتی که فقط در ارتباط با دیگران و یا عضویت در گروه‌های اجتماعی به دست می‌آید. مانند ایرانی بودن

هویت فردی و اجتماعی چه نسبتی با هم دارند؟ ابعاد مختلف هویت انسان:

۱- **بعد جسمانی:** بدن

۲- **بعد نفسانی:** خصوصیات اخلاقی و روانی

۳- **بعد اجتماعی:** نقش‌ها و عضویت فرد در جهان اجتماعی

نکته: ابعاد مختلف هویت از یکدیگر جدا نیستند و با یکدیگر تعامل دوسویه دارند و بر یکدیگر اثر می‌گذارند.

نکته: جهان اجتماعی، جهان نفسانی و جهان طبیعی با یکدیگر رابطه متقابل دارند و بر یکدیگر اثر می‌گذارند.

جهان طبیعی ----- جهان نفسانی

جهان طبیعی ----- جهان اجتماعی

جهان اجتماعی ----- جهان نفسانی

مثال:

- ترشح بیش از اندازه غده تیروئید موجب عصبانی شدن انسان می‌شود. (تاثیر جهان طبیعی بر جهان نفسانی)

نکته:

- هویت هر جهان اجتماعی بر اساس عقاید، ارزش‌ها و آرمان‌های همان جهان اجتماعی شکل می‌گیرد.

- قواعد، هنجارها و نمادها در هر جهان اجتماعی متناسب با عقاید، ارزش‌ها و آرمان‌های آن جهان اجتماعی شکل می‌گیرد.

- هویت اجتماعی افراد در هر جهان اجتماعی بر اساس عقاید، ارزش‌ها و آرمان‌های همان جهان اجتماعی

شکل می‌گیرد.

مثال:

۱- در جامعه قبیله‌ای هویت اجتماعی افراد بر اساس جایگاه قبیله‌ای آن‌ها

۲- در جامعه سرمایه‌داری هویت افراد بیشتر به ثروت و توان اقتصادی آن‌ها

۳- در جامعه دینی هویت اجتماعی افراد بر اساس عقاید و ارزش‌هایی که برای آن دین محترم است.

۴- در جامعه اسلامی هویت افراد بر اساس تقوا و عدالت و علم

نتیجه: هرجهان اجتماعی با هر نوع از هویت فردی سازگار نیست و فقط به بخشی از هویت که با عقاید، ارزش‌ها و آرمان‌هایش

متناسب باشد اجازه شکل‌گیری و رشد می‌دهد.

نکته: جهان اجتماعی بر اساس هویت خود با طبیعت و بدن آدمی تعامل می‌کند.

مثال:

۱- نگاه جهان متجدد به طبیعت: ارزش‌های جهان متجدد به گونه‌ای است که انسان می‌تواند هر نوع دخل و تصرفی را برای بهره

برداری از طبیعت انجام می‌دهد.

۲- نگاه جهان معنوی اسلام به طبیعت :

طبیعت موجود زنده، آیت و نشانه خداوند است.

انسان خلیفه خدا بر روی زمین است.

انسان بر اساس مشیت الهی وظیفه آبادانی جهان را به عهده دارد و مخالف اراده خداوند حق ندارد تصرفی در طبیعت و بدن خود

انجام دهد.

نکته: هر جهان اجتماعی بنا به هویت خود با نوعی از خصوصیات اخلاقی و روانی سازگار است و به آن‌ها اجازه پیدایش و رشد می

دهد و امکان پیدایش و رشد برخی از خصوصیات اخلاقی را تضعیف می‌کند.

مثال:

۱. جهان متجدد به ویژگی‌های اخلاقی و روانی سازگار است و اجازه رشد می‌دهد که: بر اساس ارزش‌های دنیوی مانند تجمل‌گرایی و مال‌اندوزی شکل گرفته مانع رشد خصوصیات اخلاقی و روانی معنوی مانند قناعت و تقوا و ... می‌شود.

۲. جهان معنوی به ویژگی‌های اخلاقی و روانی سازگار است و اجازه رشد می‌دهد که: بر اساس ارزش‌ها و آرمان‌های معنوی و الهی شکل گرفته و مانع رشد خصوصیات اخلاقی و روانی دنیوی نمی‌شود.

خودآگاهی یا ناخودآگاهی؟

- انسان‌ها نسبت به همه ابعاد هویتی خودآگاه نیستند.

- بخشی از هویت آگاهانه است یعنی ما آن را می‌شناسیم یا دیگران به آن پی می‌برند و برایمان بازگو می‌کنند.

- بخشی از هویت ما پنهان است یعنی ما آن را نمی‌شناسیم و در موقعیت‌های خاص متوجه آن‌ها می‌شویم.

نکته: وجود نظریات متفاوت درباره هویت نشانه این است که احتمال خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد.

درس نهم، باز تولید هویت اجتماعی

- انسان‌ها برخلاف حیوانات به صورت غریزی نمی‌دانند که در جهان اجتماعی چه موقعیتی دارند و حقوق و تکالیف آنها چیست بلکه در جریان جامعه‌پذیری با موقعیت، حقوق و تکالیف خود آشنا می‌شوند و با عمل به آن‌ها هویت اجتماعی خود را شکل می‌دهند.

- مراحل شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد در جهان اجتماعی:

۱- بخشی از هویت اجتماعی افراد پس از تولد توسط جهان اجتماعی تعیین می‌گردد یعنی جهان اجتماعی فرد را به عنوان یکی از اعضای خود به رسمیت می‌شناسد و ویژگی‌هایی را متناسب با موقعیتی که در آن قرار دارد برایش در نظر می‌گیرد. مثلاً با صدور شناسنامه بخشی از هویت انتسابی مانند زمان تولد، مکان تولد و ... مشخص می‌شود.

۲- بخشی از هویت اجتماعی افراد از طریق مشارکت در جهان شکل می‌گیرد یعنی فرد در جریان جامعه‌پذیری شیوه زندگی را می‌آموزد و به تدریج با موقعیت اجتماعی، حقوق و تکالیفی که به عهده دارد آشنا می‌شود. مانند دانش‌آموزی و ...

- هر جهان اجتماعی برای بقا و دوام خود باید:

اعتقادات، ارزش و شیوه‌های زندگی خود را به افراد آموزش دهد.

- اولین و مهم‌ترین آشنایی‌های فرد با جهانی که در آن متولد می‌شود در خانواده انجام می‌گیرد. جامعه‌پذیری: فرایندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می‌کند و مسیری که برای شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد طی می‌شود.

کنترل اجتماعی چه نقشی در باز تولید هویت اجتماعی دارد؟

فرایند جامعه‌پذیری همیشه به طور کامل و با موفقیت انجام نمی‌شود زیرا: انسان‌ها دارای اختیار هستند و ممکن است هویتی را که جهان اجتماعی برای آنها در نظر گرفته است را نپذیرند و مخالف عقاید و تکالیفی که سازمان‌ها و نهادهای مختلف جامعه برای آنها در نظر گرفته است عمل نمایند.

کژروی اجتماعی: رفتارهایی که برخلاف عقاید و ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هستند.

جوامع برای پیشگیری و کنترل کژروی اجتماعی از روش‌های زیر استفاده می‌نماید:

۱ - **تبلیغ و اقناع:** هر جهان اجتماعی می‌کوشد تا از طریق آموزش، عقاید و ارزش‌های خود را به گونه‌ای ترویج کند که افراد برای پذیرش آن‌ها قانع شوند.

- ۲- **تشویق و پاداش:** هر جهان اجتماعی افرادی که مطابق ارزش ها و قواعدش عمل کنند را تشویق و به آنها پاداش می دهد.
- ۳- **تنبیه و مجازات:** هر جهان اجتماعی کسانی که دچار کژروی شده باشند را تنبیه و مجازات می کند.
- اقتناع عبارت است از: روشی است که به وسیله آن فرهنگ در افراد درونی می شود.
- نکته:** هرچه قدرت اقتناع یک فرهنگ بیشتر باشد افراد کنش ها و اعمال متناسب با آن فرهنگ را بهتر انجام می دهند.

فرهنگ هایی از قدرت اقتناع بیشتری دارند که:

۱- ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند.

۲- با فطرت انسان سازگارترند.

تشویق و تنبیه به دو شکل انجام می شود:

۱- تشویق و تنبیه رسمی

۲- تشویق و تنبیه غیررسمی

- شیوه رسمی توسط سازمان ها و موسسات اجتماعی مانند ادارات

- شیوه غیر رسمی توسط خانواده، همسالان یا عموم مردم انجام می گیرد.

- شیوه غیررسمی تشویق و تنبیه آثار و نتایج عمیق تری دارد.

جهان اجتماعی که روش های مناسبی برای کنترل اجتماعی نداشته باشد:

۱- در معرض آسیب های بیشتری قرار می گیرد.

۲- بازتولیدش با مشکل مواجه می شود.

۳- دوام و بقای آن تهدید می شود.

- در جهان اسلام دو عامل مهم که در فرآیند جامعه پذیری و کنترل اجتماعی نقش دارند:

۱. امر به معروف

۲. نهی از منکر

روش های امر به معروف و نهی از منکر عبارتند از:

۱. تبلیغی

۲. تشویقی

۳. تنبیهی

- انجام برخی از سطوح امر به معروف و نهی از منکر به عهده همه افراد است و برخی از سطوح آن وظیفه سازمان های رسمی و حکومتی می باشد.

علل تعارض فرهنگی:

۱- **علل درونی:** این علل به نوآوری و فعالیت های اعضای جهان اجتماعی مربوط می شود.

۲- **علل بیرونی:** این علل به دلیل تاثیرپذیری از جهان های اجتماعی دیگر است.

درس یازدهم، تحولات هویتی جهان اجتماعی

- هویت فرهنگی جهان اجتماعی براساس عقاید و ارزش های اجتماعی شکل می گیرد.
- هویت فرهنگی جهان اجتماعی:** مجموعه عقاید و ارزش های اجتماعی مشترک پذیرفته شده ی افراد است.
- هویت فرهنگی جهان اجتماعی گسترده تر از هویت اجتماعی افراد است. هویت اجتماعی در پرتو هویت فرهنگی جهان اجتماعی شکل می گیرد.
- هویت فرهنگی فرصت شکل گیری هویت های اجتماعی متناسب با خود را فراهم می کند و گاهی در برابر این شکل گیری مقاومت می کند. (چون آن را با عقاید اساسی خود ناسازگار می بیند)
- تا زمانی که عقاید و ارزش های جهان اجتماعی نزد اعضا با اهمیت و با اعتبار است: هویت فرهنگی آن جهان دوام خواهد داشت.
- تعارض فرهنگی:** شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش های یک جهان اجتماعی
- تزلزل فرهنگی:** جهان اجتماعی نمی تواند کنش های اجتماعی را بر اساس عقاید و ارزش های خود سامان دهد و از آن ها دفاع کند. ثبات ارزش ها و هنجار در زندگی مردم از دست می رود.
- بحران هویت:** جهان اجتماعی توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش های خود را ندارد.
- تحول فرهنگی:** تغییرات اساسی در جهان اجتماعی که هویت جهان اجتماعی را متحول می کند.
- نکته:** ناسازگاری اغلب از سطح رفتار و هنجارها آغاز و به سطوح عمیق تر یعنی عقاید و ارزش ها می رسد.
- حرکت از فرهنگ باطل به سوی حق: تحول فرهنگی مثبت، جاهلی به نبوی
- حرکت از فرهنگ حق به سوی باطل: تحول
- فرهنگی منفی، نبوی به اموی**
- علل درونی تحولات فرهنگی:** کاستی و بن بست های درونی که مانع پاسخگویی به نیازهای جسمانی و معنوی انسان ها باشد.
- (مرگ جهان اجتماعی)
- نتیجه مرگ جهان اجتماعی:** پوچ انگاری، از بین رفتن نشاط اجتماعی، یاس، ناامیدی و خودکشی و...
- دلیل بازاندیشی بنیان های عقیدتی و ارزشی توسط متفکران اجتماعی و تشویق برای عبور از مرز های هویت فرهنگی: کاستی و خلأ معنوی جامعه

درس دوازدهم، تحولات هویتی جهان اجتماعی

- روابط جهان های اجتماعی، گاهی در محدوده ی هنجارها و نمادها یا در شیوه زندگی است. گاهی در سطح عقاید، آرمان ها و ارزش های اجتماعی است.
- در صورتی روابط اجتماعی موجب فراهم کردن زمینه گسترش و پیشرفت می شوند که جهان اجتماعی عقاید، آرمان ها و ارزش های خود را حفظ کنند ولی در صورت لزوم در محدوده ی هنجارها و شیوه زندگی، عناصری را از جهان اجتماعی دیگر بگیرند. مانند روابط اسلام با یونان و روم اسلام عناصر عقلانی دو تمدن یونان و روم را اخذ کرد ولی عناصر مشرکانه را نپذیرفت.
- اگر داد و ستد فرهنگی به لایه های عمیق آن سرایت کند دچار تحولات فرهنگی می شود.
- در مواجهه با جهان های اجتماعی دیگر و تحولات فرهنگی:**

- ۱- به آن جهان ملحق می شود. (کاملاً ارزش ها و عقاید آن جهان را می پذیرد). مانند تمدن مصر که به اسلام ملحق شد.
- ۲- بخش هایی از ارزش ها و عقاید آن جهان را می پذیرد و از ارزش های خود عبور می کند. مانند مسیحیت قرون وسطی

۳- خودباختگی فرهنگی: در برابر جهان اجتماعی دیگر مبهوت و مقهور شده و خلاقیت خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگران از دست بدهد و بدون تحقیق، تقلید کند. مانند جوامع اسلامی در برابر اروپاییان.

اثرات خودباختگی فرهنگی:

- ۱- به روش تقلیدی عمل می کند.
 - ۲- ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از دست می دهد.
 - ۳- نمی تواند فرهنگ گذشته خود را تداوم دهد.
 - ۴- نمی تواند گذشته فرهنگی خود را رها کند و از آن بگذرد.
 - ۵- نمی تواند به فرهنگی که در برابر آن مبهوت شده ملحق شود
- از خود بیگانگی : زمانی که انسان نسبت به خود بیگانه شود.
- دو معنای از خود بیگانگی فرهنگی:
- ۱- از خود بیگانگی تاریخی: در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می برند.
 - ۲- از خود بیگانگی حقیقی یا فطری: اگر عقاید و ارزش های یک جهان اجتماعی، مانع از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود.

جهان های اجتماعی که بر اساس فطرت انسان شکل نگرفته اند، مانع از این می شوند که :

- ۱- انسان ها به شناخت صحیح از عالم و آدم برسند.
- ۲- انسان ها از حقیقت خود و هستی دور می مانند.
- ۳- تصویری که از انسان ارائه می شود، سرابی از حقیقت است.
- ۴- فطرت آدمی در این جهان به آرامش نمی رسد و به اضطراب و تشویش گرفتار می شوند.
- ۵- در نهایت، سر به عصیان و اعتراض بر میدارد.

از نظر قرآن:

- انسان هنگامی به شناخت حقیقت خود و جهان می رسد که با نگاه توحیدی به خود و جهان بنگرد.
- فراموش کردن خداوند سبب فراموشی خود انسان می شود.

تنها جهان اجتماعی توحیدی است که:

- ۱- در های آسمان و زمین را به روی انسان بگشاید و او را با حقیقت خود آشنا کند.
 - ۲- انسان به خود آگاهی می رسد، خویش و جهان را آیات و نشانه خداوند می یابد.
 - ۳- همواره انیس و همنشین خداوند است.
- نکته:** جهان اجتماعی مشرکانه اساطیری و جهان اجتماعی سکولار و دنیوی، آدمی را از حقیقت جهان و خود بیگانه می کند

درس سیزدهم، هویت ایرانی

هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام: هویتی توحیدی و دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر هویت ایرانی در قالب آیین زرتشت هویتی واحد پیدا کرده بود.

هویت ایرانی پس از اسلام: عناصر مشرکانه و اساطیری هویت خود را کنار گذاشت و به جهان اسلام ملحق شد. فارسی دری زبان سیاسی دربار ایران، زبان دوم جهان اسلام شد. با بزرگانی چون مولوی و سعدی و حافظ و...

- مواجهه و مقابله جهان اسلام و ایران با حجمه های نظامی و سیاسی سایر اقوام در طول تاریخ: مهاجمان را در خود جذب و هضم کرد.

مثال: در جنگ صلیبی دفع و در حمله مغولان جذب و هضم کرد.

مواجهه مسلمانان با جهان غرب: بخش هایی از ذهنیت مسلمانان را به خودباختگی فرهنگی دچار ساخت.

در نتیجه: تصویر شرق‌شناسان و تاریخ نگاران غربی از هویت جهان اسلام در بین جوامع اسلامی رواج پیدا کند.

دیدگاه مستشرقان: هویت فرهنگی جوامع اسلامی سکولار و دنیوی است و به ابعاد جغرافیایی و تاریخی آن محدود است و قالب قوم‌گرایانه و ناسیونالیستی دارد.

در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب و هویت کاذب آن: آثاری با عنوان غرب زدگی، بازگشت به خویشتن، خدمات متقابل اسلام و ایران، فطرت و خویشتن الهی انسان تدوین کردند.

تأثیرات انقلاب اسلامی بر هویت ایرانی:

۱- بازگشت ایران به اسلام، صرفاً بازگشت به تاریخ و جغرافیا نبود، بلکه بازگشت به خویشتن الهی و توحیدی بود.

۲- ایران قلب تپنده بیداری اسلامی شد.

۳- هویتی مستقل، فعال و اثرگذار یافت.

۴- اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی جدید ظاهر شد و موجب بازبینی نظریه پردازان غربی درخصوص سکولاریسم شد: تردید در اینکه سکولاریسم سرنوشت مشترک حتمی بشریت است.

درس پانزدهم، هویت ایرانی

- هر گاه موجودی بتواند کاری را با آگاهی و اراده خود انجام دهد، دارای قدرت است. در نتیجه انسان کنشگری قدرت‌مند است.

قدرت اجتماعی: انسان برای رسیدن به اهداف خود بتواند بر اراده دیگران تأثیر بگذارد و اراده و کار ارادی آنان را به خدمت بگیرد.

- نهاد ها، سازمان ها، جوامع و... نیز دارای قدرت اجتماعی هستند.

نکته: اگر بخواهیم فردی فعالیت ارادی خود را مطابق اراده و میل ما انجام دهد، تنها راه جلب تبعیت اوست.

نکته: قدرت اجتماعی، بودن پذیرش و توافق دیگران پدید نمی آید.

انواع تبعیت:

۱- **تبعیت با کراهت:** تبعیت ناشی از تهدید و ترس

۲- **تبعیت با رضایت:** با میل درونی مطابق اراده دیگری عمل کند.

قدرت داری مقبولیت: قدرتی که بدون استفاده از تهدید و با رضایت طرف مقابل به دست می آید.

قدرت داری اقتدار: قدرتی که دارای مقبولیت باشد و به صورت رسمی پذیرفته شده باشد.

قدرت داری مشروعیت: قدرت بر اساس یک نظام عقیدتی و ارزشی خاص اعمال شود.

- **مدار مقبولیت:** خواست و اراده کسانی است که قدرت بر آنها اعمال می شود.

- **مدار مشروعیت:** حق و باطل بودن

مشروعیت حقیقی: قدرت موافق حکم و قانون و اراده تشریعی خداوند اعمال شود.

مشروعیت دروغین: مبتنی بر ایدئولوژی های ساختگی بشر باشد.

قدرت مشروع و مقبول: قدرت مطابق قانون الهی باشد و تبعیت از قانون همراه رضایت باشد.

اقتدار غیر مشروع: قدرت بر خلاف حکم و قانون الهی باشد و تبعیت از قدرت همراه با رضایت باشد.

سیاست: قدرت برای رسیدن به هدفی معین سازمان یابد. اعمال قدرت سازمان یافته برای دستیابی به هدفی معین.

سیاست در معنای عام: هر نوع تدبیر و سازمان دادن قدرت

نظام سیاسی: مجموعه ساز و کار هایی که برای اعمال سیاست های جهان اجتماعی وجود دارد.

نکته: نظام سیاسی بر نظام‌های دیگر، به ویژه نظام فرهنگی اثر می‌گذارد و اثر می‌پذیرد.

اثر پذیری دو نظام سیاسی و فرهنگی از یکدیگر:

نظام فرهنگی

- اگر عملکرد نظام سیاسی در جهت عقاید و ارزش‌های فرهنگی جامعه باشد، نظام فرهنگی اقتدار نظام سیاسی را تامین می‌کند.

- اگر نظام سیاسی از اصول و ارزش‌های فرهنگی خود عدول کند، نظام فرهنگی اقتدار نظام سیاسی را کاهش می‌دهد.

نظام سیاسی

- نظام سیاسی اگر به ارزش‌های فرهنگی جامعه خود وفادار بماند، با استفاده از مدیریت سیاسی خود به بسط و توسعه فرهنگ خود کمک می‌کند.

- اگر از ارزش‌ها و فرهنگ دور شود زمینه تعارضات، تزلزل و... را پدید می‌آورد.

انواع نظام سیاسی:

۱- بر اساس کمیت افراد اثرگذار:

(الف) نظام‌هایی که تنها اراده یک نفر اثر دارد.

(ب) نظام‌هایی که اقلیتی از مردم اثر دارند.

(ج) حکومت‌هایی که اکثریت مردم اثر دارند.

۲- بر اساس روش تصمیم‌گیری: کسانی که در تصمیم‌گیری دخیل هستند:

(الف) بر اساس خواسته‌های خود تصمیم می‌گیرند.

(ب) بر مدار حقیقت و فضیلت و موازین عقلی تصمیم می‌گیرند.

۳- بر اساس دین‌مداری یا دنیا‌مداری:

(الف) نظام سیاسی دینی بر مدار قوانین الهی سازمان می‌یابد.

(ب) نظام سیاسی سکولار و دنیوی فقط ارزش‌ها و آرمان‌های دنیوی را مد نظر دارد.

ارسطو:

- از دو ملاک اول برای دسته‌بندی استفاده می‌کند.

- سه نوع آن حاکمیت یک فرد، اقلیت و اکثریت بر مدار خواست‌های نفسانی شکل می‌گیرد.

- سه نوع آن حاکمیت یک فرد، اقلیت و اکثریت بر مدار حقیقت و فضیلت

- حاکمیت اکثریت بر مدار خواسته‌های آن‌ها: دموکراسی (حاکمیت مردم)

- حاکمیت اکثر مردم بر اساس حقیقت و فضیلت: جمهوری (پولیتی)

- بین دموکراسی و جمهوری تفاوت قائل است.

فارابی:

- جامعه الهی بر اساس سنت و قانون الهی: مدینه فاضله

- حقیقت با اراده الهی تعیین می‌شود و با کمک عقل و وحی شناخته می‌شود.

- جوامعی که ارزش‌های آن‌ها عقلانی و الهی نباشد: جوامع جاهلی

نظام اسلامی:

- احکام با خواست مردم و در ذیل اراده الهی شکل می‌گیرد.
- عقل و وحی دو وسیله شناخت ارزش‌های الهی و احکام و مقررات اجتماعی است و انسان‌ها وظیفه شناخت آن‌ها را دارند.
- نکته:** ارزش اجتماعی اسلام از جمله عبودیت، عدالت، آزادی، امنیت، تلاش برای آبادانی و... بر اساس هستی‌شناسی توحیدی، با آنکه ناظر به مسائل اجتماعی دنیوی هستند، تفسیر دنیوی و سکولار ندارند، بلکه سیرتی الهی دارند و عمل به آن‌ها وظیفه الهی است.
- در آموزه‌های اسلام عبادات وقتی بعد اجتماعی می‌یابد ارزش بیشتری می‌یابد. مسئولیت متقابل امام و امت به عنوان مهم‌ترین مسئولیت یاد شده.
- امت اسلامی باید در شکل‌گیری امامت و ولایت الهی فعال باشد و از پذیرش طاغوت خودداری کند.

درس شانزدهم، هویت ایرانی

- اولین شرط بقای هر جامعه، جمعیت آن است.
- هویت فرهنگی:** هویت هر جهان اجتماعی بر اساس فرهنگ آن شکل می‌گیرد.
- چگونگی گسترش جهان اجتماعی؟**
- ۱-** گسترش جهان اجتماعی از طریق گسترش فرهنگ و معانی آن صورت می‌گیرد.
- ۲-** هر عاملی که در گسترش فرهنگ و معانی موثر باشد، در بسط هویت جهان اجتماعی اثرگذار است.
- ۳-** راه گسترش هر فرهنگ شناختن، پذیرفتن و عمل کردن به آن است.
- ۴-** شناختن و عمل کردن صرفاً از عهده افراد و اعضای جهان اجتماعی بر می‌آید.
- ۵-** اعضای جهان اجتماعی، حامل و عامل فرهنگ و معانی آن هستند.
- ۶-** هر چه حاملان و عاملان یک فرهنگ و معانی آن بیشتر باشند، آن فرهنگ بسط بیشتری می‌یابد.
- افزایش جمعیت یک جهان اجتماعی، به منزله گسترش فرهنگ و معانی آن است و کاهش جمعیت یک جهان اجتماعی نیز به منزله محدود شدن گستره آن است که می‌تواند زمینه ساز بسط و تسلط جهان‌های اجتماعی دیگر باشد.
- هدف اسلام تأسیس جهان اجتماعی توحیدی و گسترش آن است.

لازمه تحقق این هدف: داشتن جمعیت مناسب، بنابراین اگر:

- ۱-** فرهنگ و معنایی که با افزایش جمعیت، بسط می‌یابد، فرهنگ حق باشد نه فرهنگ باطل
- ۲-** افراد و اعضای این فرهنگ نیز حاملان و عاملان معانی حق باشند، افزایش جمعیت ضروری است.
- نکته:** فقدان این شرایط مانع تحقق جهان اجتماعی توحیدی است.

سیاست‌های جمعیتی

- فرزندآوری نیاز فطری انسان‌ها و تأمین جمعیت، از کارکردهای مهم نهاد خانواده است.
- نهاد سیاست:** مسئولیت هماهنگی نهادها را بر عهده دارد. در زمان کاهش یا رشد جمعیت وارد عمل می‌شود.
- سیاست‌های جمعیتی:** چاره‌اندیشی نهاد سیاست برای حل مشکل جمعیت و با همراهی و همکاری مردم تدابیر و راه‌حلهایی را به اجرا در می‌آورد.

منظور از هویت اقتصادی؟

کنش اقتصادی: فعالیت‌های روزمره برای تهیه وسایل ضروری زندگی و رفع نیازهای مادی خود و دیگران انجام می‌دهیم. کنش اقتصادی هم جزو کنش‌های اجتماعی ماست.

نهاد اقتصاد: مجموعه کنش‌ها، روابط و قواعدی که حول تولید و مصرف کالا و خدمات و توزیع درآمد و ثروت صورت می‌گیرد.

- اقتصاد امروز محصول: رویداد‌های گذشته و عملکرد کنونی ماست.

عوامل شکل‌گیری اقتصاد ایران: کشف نفت و سرمایه‌های حاصل از فروش آن به خارجیان
فواید سرمایه به دست آمده از نفت:

۱- تبدیل به دارایی‌ها و ثروت‌ها مانند صنایع و کارخانجات تولیدی

۲- درآمد هنگفت و بدون زحمت

۳- در کوتاه مدت احساس رفاه بیشتر

آسیب‌های سرمایه به دست آمده از نفت:

۱- شکل‌گیری تولید ملی ضعیف و شکننده که وابسته به نفت است.

۲- دولتی به وجود می‌آید که رفاه اقتصادی را به مدد نفت و نه رواج کسب و کار، افزایش می‌دهد.

۳- هزینه‌های آموزش و بهداشت به جای تامین شدن از طریق مالیات به کمک درآمد‌های نفتی پرداخت می‌شود.

۴- رفاه کوتاه مدت و همراه با نوسانات زیاد و ناپایدار است.

۵- وضعیت شکننده که مورد سوءاستفاده طمع‌ورزان بین‌المللی می‌گردد و از آن به عنوان ابزاری برای ایجاد فشار جامعه استفاده کنند.

هدف تحریم‌های نفتی و مالی علیه کشور ما:

۱- درآمد نفتی کشور را محدود کنند.

۲- از انتقال آن به کشور ممانعت ورزند.

هجوم اقتصادی به ایران در تاریخ:

قاجار: تلاش برای اخذ امتیازات مانند رویتر

پهلوی: تاراج نفت، فروش جنگ‌افزار و کالا‌های مصرفی و صنایع مونتاژ، تخریب بنایان‌های تولید ملی، به ویژه روح خود باوری ملت

- جهان غرب، هویت خود را بر اساس اقتصاد شکل می‌دهد و سرمایه داری، عامل اصلی هویت یابی افراد جوامع غربی است.

به ظرفیت‌های مردمی، خلاقیت و... برای مردم ایران امنیت، رفاه و... برای جهان اسلام و بشریت الگویی ایرانی-اسلامی از رشد به ارمغان می‌آورد.

هویت اقتصادی نوین: در مقابل انواع مشکلات مقاوم و پایدار می‌شود تا مسیر پیشرفت را بدون تاثیرپذیری از دشمن بیرونی و درونی طی نماید.

درس ۱

۱- کنش انسانی با آگاهی چه ارتباطی دارد؟ (دبیرستان شاهد ایلام)

تا آگاهی وجود نداشته باشد کنشی انسانی صورت نمی‌گیرد. کنش‌هایی که خارج از آگاهی و نیت هستند جزء کنش‌های غیرانسانی به حساب می‌آیند. مثال: اگر ضربه چکش به انگشت‌مان برخورد کند و ناگهان صدایی دردآلود سر دهیم، این نغمه درد آلود کنشی انسانی نیست بلکه بازتابی طبیعی و غیرارادی است

۲- پیامدهای ارادی کنش انسانی با پیامدهای غیرارادی کنش انسانی چه تفاوت‌هایی دارند؟ (فرزانگان قائم شهر)

پیامدهای ارادی احتمالی هستند که ممکن است روی دهند و ممکن است روی ندهند ولی پیامدهای غیرارادی قطعی و حتمی هستند و تحت کنترل انسان نیستند

۳- هر کنش انسانی چه پیامدهایی به دنبال دارد؟ (ازرم بابل)

۱- پیامدهای ارادی و برنامه‌ریزی شده

۲- پیامدهای غیرارادی

۴- کنش‌های انسان دارای چه ویژگی‌هایی است؟ (شهید بهشتی قوچان)

با آگاهی انجام می‌شود و می‌داند که چکار می‌کند. براساس خواست، اراده، میل و با تصمیم خود انجام می‌دهد. برای رسیدن به مقصد و هدفی انجام می‌دهد و فعالیت‌های انسان دارای معنا و مفهوم است. (آگاهانه، ارادی، هدف دار، معنادار است). هر کنش انسانی ممکن است در موقعیت‌های زمانی و مکانی متفاوت معانی متفاوتی داشته باشد

۵- کنش فردی با کنش اجتماعی چه تفاوتی دارد؟ (شریعتی سبزوار)

کنشی که دیگران را تحت تاثیر و واکنش قرار می‌دهد کنش اجتماعی است و کنشی که تاثیری در دیگران نداشته و شخصی است کنش فردی به حساب می‌آید

۶- آیا پیامدهای کنش انسانی از جنس کنش هستند؟ (حضرت خدیجه قم)

برخی از پیامدها که وابسته به اراده کنشگر هستند و برخی از پیامدها که غیرارادی و طبیعی هستند

۷- کنش و کنشگر را تعریف کنید؟ (شهید بهشتی سمنان)

فعالیتی آگاهانه و ارادی که انسان انجام می‌دهد کنش انسانی است. انسانی که کنش انجام می‌دهد کنشگر است.

درس ۲

۸- پدیده‌های طبیعی چه ویژگی‌هایی دارند؟ (رادمنش یزد)

پدیده‌های طبیعی توسط انسان خلق نمی‌شوند و نتیجه کنش انسان نیستند. جنبه عینی و بیرونی دارند و خارج از ذهنیت انسان نیز به صورت مستقل وجود دارند.

۹- منظور از پدیده‌های اجتماعی چیست؟ (شاهد ایلام)

به کنش‌ها و پیامدهای کنش (تأثیرات اجتماعی کنش‌ها) پدیده‌ی اجتماعی گفته می‌شود. مانند: کنش‌ها، نقش‌ها، ارزش‌ها، هنجارها، فرهنگ، عقاید، گروه‌های اجتماعی، نظام‌ها و نهادهای اجتماعی و....

۱۰- هنجارهای اجتماعی چه رابطه‌ای با کنش اجتماعی و ارزش‌های اجتماعی دارد؟ (شهید بهشتی قوچان)

هنجارها شیوه‌های انجام کنش اجتماعی هستند و به کمک هنجارها به ارزش‌های اجتماعی می‌رسیم اگر ارزش‌ها عوض شوند هنجارها و کنش‌های اجتماعی تغییر می‌کند.

۱۱- چند کنش درونی و چند کنش بیرونی مثال بزنید. (امام صادق قم)

نشستن، راه رفتن، غذا خوردن کنش‌هایی بیرونی هستند. فکر کردن، غصه خوردن، پشیمان شدن، امیدوار شدن کنش‌هایی درونی هستند.

۱۲- کنش اجتماعی چیست؟ (شریعتی سبزوار)

کنشی انسانی که دیگران را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

۱۳- خردترین پدیده‌ی اجتماعی چیست. (امام خمینی چمستان)

کنش اجتماعی

۱۴- کنش‌های فردی و اجتماعی را با مثال ذکر کنید؟ (مدرسه فضیلت)

قدم زدن، مسواک زدن، فکر کردن کنش‌هایی فردی هستند. سالم کردن، تدریس کردن، پاسخ دادن کنش‌هایی اجتماعی هستند.

درس ۳

۱۵- یکی از ویژگی‌های مهم جهان اجتماعی را نام ببرید؟ (علامه امینی)

نظم

۱۶- جهان اجتماعی چگونه طی نسل‌ها تداوم می‌یابد؟ (شهید طالقانی)

از طریق آموزش و انتقال فرهنگ از نسلی به نسل دیگر

۱۷- جهان اجتماعی چگونه گسترش می‌یابد؟ (دبیرستان کوثر)

ورود پدیده‌های طبیعی به جهان اجتماعی باعث گسترش آن می‌شود.

۱۸- منظور از پدیده‌های اعتباری چیست؟ مثال بزنید. (ناحیه ۳ کرج)

پدیده‌هایی هستند که در ذهن انسان اعتبار می‌یابند و توسط انسان‌ها به صورت یک قرارداد اجتماعی ایجاد می‌شوند. مثال پدیده‌های صلح، امنیت، آرامش، عدالت توسط انسان‌ها و قرار داد اجتماعی شکل می‌یابند

۱۹- فرهنگ چیست؟ (ازرم بابل)

آگاهی‌های مشترک که بر مبنای آن جهان اجتماعی و زندگی اجتماعی شکل می‌گیرد. (مجموعه آگاهی‌ها، عقاید، باورها، ارزش‌های عمومی و مشترک انسان‌ها)

۲۰- مفاهیم جهان و جهان اجتماعی را تعریف کنید (مدرسه شهید بهشتی)

مجموعه‌های بزرگ جهان نامیده می‌شوند. مجموعه پدیده‌های اجتماعی جهان اجتماعی را شکل می‌دهند.

۲۱- منظور از پدیده‌های تکوینی چیست؟ مثال بزنید. (علامه امینی مرودشت)

پدیده‌هایی که مستقل از ذهن و اعتبار انسان‌ها وجود دارند. وجود آنها با آگاهی و اراده انسان شکل نیافته است.

۲۲- نظام اجتماعی چگونه شکل می‌گیرد؟ (مدرسه گلستان)

انسان‌ها به کمک یکدیگر روابط اعتباری به وجود می‌آورند تا یک نظام اجتماعی شکل گیرد. مثال: افرادی از گوشه و کنار شهر قراردادهایی مانند: دانش‌آموزی، معلمی، مدیری و... به وجود می‌آورند تا نظام اجتماعی مدرسه شکل گیرد

درس ۴

۲۳- آیا تمام پدیده‌های اجتماعی هویتی معنایی و ذهنی دارند؟ (سیدالشهدا)

بله تمام پدیده‌های اجتماعی در ذهن انسان اعتبار و هویت می‌یابند.

۲۴- منظور از لایه‌های عمیق و بنیادین جهان اجتماعی چیست؟ مثال بزنید. (شهید بهشتی)

بخش‌هایی از لایه‌های جهان اجتماعی که تاثیرگذار و تعیین کننده لایه‌های عمیق هستند تاثیرات همه جانبه و فراگیر در جهان اجتماعی دارند و کمتر تغییر می‌کنند ولی اگر تغییر کنند با تغییر این لایه‌ها جهان اجتماعی نیز دگرگون می‌شود. مانند: آرمان، عقاید و ارزش‌های اجتماعی یک جهان اجتماعی

۲۵- نهاد اجتماعی را تعریف کنید: (شریعتی سبزوار)

مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهایی که برای رفع نیازهای معینی از افراد و جهان اجتماعی با شیوه قابل قبولی به وجود می‌آید.

۲۶- پدیده‌های اجتماعی را تقسیم‌بندی کنید؟ (علامه امینی)

۱- از نظر اندازه و دامنه (خرد و کلان) ۲- از نظر عینی و ذهنی (حسی و غیرحسی)

۲۷- جهان اجتماعی از چه اجزایی تشکیل شده است؟ (دزفول)

جهان اجتماعی از لایه‌های عمیق مانند فرهنگ، آرمان اجتماعی، عقاید و ارزش‌های اجتماعی و لایه‌های سطحی مانند نمادها و هنجارها و مدها تشکیل شده است همچنین از منظری دیگر دارای ابعاد خرد یا کلان، ابعاد ذهنی و عینی است.

۲۸- تغییر لایه‌های جهان اجتماعی در زندگی مردم چه تاثیری دارد؟ (شهید سجادی رفسنجان)

اگر لایه‌های سطحی فرهنگ تغییر کند روابط اجتماعی، عقاید و ارزش‌ها تغییرچندانی نخواهد داشت ولی اگر لایه‌های بنیادی و عمیق فرهنگ تغییر کنند (حذف شوند یا تبدیل شوند) کل جهان اجتماعی دگرگون می‌شود.

۲۹- منظور از لایه‌های سطحی جهان اجتماعی چیست؟ مثال بزنید. (اردکان)

لایه‌های سطحی جهان اجتماعی تاثیرات محدودتری دارند، بیشتر تغییر می‌کنند و نقش حیاتی و اساسی در جهان اجتماعی ندارند مانند: هنجارها، نمادها، مدها

۳۰- لایه‌های جهان اجتماعی به چند بخش تقسیم می‌شوند؟ (شهر کهنوج)

۱- لایه‌های عمیق و بنیادی جهان اجتماعی: لایه‌هایی هستند که در سطح کل جهان اجتماعی تأثیرگذار هستند و تأثیرشان ۳۴ بسیار مهم و تعیین کننده است .

۲- لایه‌های سطحی جهان اجتماعی: لایه‌هایی هستند که نقش حیاتی و اساسی ندارند و امکان تغییر بیشتری دارند و در صورت تغییر یا حذف آنان تغییر عمده‌ای در جامعه به وجود نمی‌آید.

درس ۵**۳۱- چند دیدگاه نسبت به رشد جوامع وجود دارد؟ (مهدیه)**

۱- جهان‌های اجتماعی در طول هم با نگاه تک خطی

۲- جهان‌های اجتماعی در عرض هم

۳۲- جهان اجتماعی چگونه پدید می‌آید؟ (فرزانگان)

از طریق انسان‌های آگاه و خالق که نسبت به فرهنگی که به آنها انتقال داده‌اند منفعل نیستند بلکه فعال، تاثیرگذار و خالق هستند. معانی و شناخت‌های جدید به وجود می‌آورند

۳۳- نظریه استعمار چیست و محصول کدام از دیدگاه‌های پیشرفت حرکت جوامع است؟ (ناحیه ۵ تهران)

کشورهای غربی به نام ایجاد آبادانی برای جوامع غیر غربی، منابع و امکانات جوامع غیر غربی را

استثمار (بهره‌کشی) می‌کنند. این نظریه پیرو الگوی رشد و حرکت جوامع به صورت تک خطی است تا بتوانند به این جوامع بقبولانند که شما این مسیر را ادامه بدهید تا در آینده همانند ما به توسعه برسید

۳۴- جهان اجتماعی ممکن است دچار چه نوع تغییراتی شوند؟ (سلفچگان)

- ۱- تغییرات سطحی که درون جهان اجتماعی در غالب هنجارها و نمادها و جنبه‌های ظاهری فرهنگ
- ۲- تغییرات عمیقی که در آرمان عقاید و ارزش‌ها به وجود می‌آید و موجب می‌شود جهان اجتماعی را به جهان دیگر تبدیل کند.

۳۵- علت پیدایش جهان‌های مختلف اجتماعی چیست؟ (مهدیه الوند)

آگاهی و فرهنگ انسان‌ها که از طریق آموزش و تربیت منتقل می‌شوند متنوع است و انسان‌ها منفعل و بی‌اختیار نیستند.

۳۶- تهاجم فرهنگی به دنبال کدامیک از تغییرات جهان اجتماعی است؟ (مهدیه الوند)

تهاجم فرهنگی به دنبال ایجاد تغییر در لایه‌های عمیق یک جهان اجتماعی است و تلاش می‌کند عناصر ثابت و محوری یک فرهنگ را تبدیل و تغییر دهد و هویت اصلی فرهنگ را نشانه می‌گیرد.

۳۷- چرا جهان‌های اجتماعی انسان‌ها یکسان نیستند و متنوع اند؟ (ناحیه ۵ تهران)

چون آگاهی، نیازها و اراده انسان‌ها متفاوت است، ارزش‌ها، عقاید و فرهنگ‌های متفاوت به وجود می‌آید و چون فرهنگ‌ها متفاوت هستند جهان‌های اجتماعی هم متفاوت خواهند بود.

۳۸- طبق نظریه ی تک خطی جوامع ، جوامع چگونه تکامل می‌یابند؟ (فرزانگان)

طبق این نظریه همه ی جوامع در مسیر مشابه و واحدی حرکت می‌کنند ، فقط ممکن است برخی پیشرفته‌تر و برخی عقب مانده تر باشند. فقط یک الگوس واحد وجود دارد که همه ی ناگزیر هستند آن را طی کنند.

درس ۶

۳۹- نمونه ای از قفس آهنین ماکس وبر در فضای اطراف خود بنویسید. (کهنوج)

فناوری‌های ارتباطی جدید برخلاف گسترش ارتباطات و سهولت آن موجب ایجاد اعتیاد و اتلاف وقت برخی از افراد می‌شود.

۴۰- تاجه زمانی پیامدهای جهان اجتماعی پابرجاست؟ (مهدیه ی دی)

تازمانی که مشارکت اجتماعی افراد در جامعه پابرجا باشد.

۴۱- چگونه می‌توان جهانی جدید ساخت و آن را بسط داد؟ (سید الشهدا اردکان)

هرگاه فعالانه به کنش پردازیم و آگاهی و اراده را گسترش دهیم یعنی بر مبنای عقاید و باورها، قواعد، مقررات، هنجارها و نماد را شکل دهیم جهان اجتماعی جدید ایجاد و گسترش می‌یابد زیرا پیامدهای الزامی آن جهان، با مشارکت اجتماعی بوجود آمده است.

۴۲- منظور از جهان متجدد چیست؟ (شهید بهشتی)

جهان اجتماعی که در غرب پس از دوره رنسانس در حدود ۴۲۲ سال پیش شکل گرفت. (دوره ای که علم‌گرایی، دنیاگرایی، مصرف‌گرایی، لذت‌گرایی گسترش بسیار یافت و اندیشه‌های دینی و معنوی کنار گذاشته شد.)

۴۳- آیا جهان‌های اجتماعی به صورت یکسان به انسان‌ها فرصت و محدودیت می‌دهند؟ (امام خمینی)

خیر هر جهان اجتماعی بر اساس عقاید و ارزش‌های خود (لایه‌های عمیق) ذائق‌ها و ظرفیت‌های جدیدی برای انسان‌ها فراهم می‌کنند و ممکن است برخی از توانمندی‌های بشر را نادیده بگیرند

۴۴- چگونه ممکن است جهان اجتماعی دچار تغییر اجتماعی شود؟ (۱۵ خرداد بابل‌سر)

زمانی که پیامدهای الزامی تغییر کند جهان اجتماعی نیز تغییر می‌کند.

درس ۷

۴۵- چرا جوامعی که علم را محدود به علوم تجربی می‌دانند نمی‌توانند عقاید و ارزش‌های کلان درباره‌ی انسان و جهان را داوری کنند؟ (مدرسه گلستان)

چون از دو ابزار مهم شناخت عقاید یعنی عقل و وحی استفاده نمی‌کنند و ارزش‌ها و عقاید اجتماعی را پدیده‌های صرفاً تاریخی می‌دانند و صرفاً بودن یا نبودن آنها را می‌شناسند و راهی برای داوری ندارند.

۴۶- در چه صورتی حقیقت به حوزه فرهنگ واقعی راه پیدا می‌کند؟ (مدرسه فضیلت)

در صورتی که جوامع عقاید و ارزش‌های حقیقی را به عرصه فرهنگ آرمانی درآورند و سپس به آنها شکل هنجار و کنش دهند (حقیقت را به ارزش و عمل درآورند)

۴۷- نقش مدیران و برنامه‌ریزان فرهنگی در جامعه چیست؟ (امام خمینی چمنستان)

تلاش می‌کنند از طریق نهادهای فرهنگی، تعلیم و تربیت الزام را برای ورود فرهنگ آرمانی به عرصه فرهنگ واقعی فراهم آورند.

۴۸- ارزش‌های حق و باطل از چه جایگاهی برخوردارند؟ (فرزانگان قائم شهر)

اغلب از ارزش‌های آرمانی تاریخ بشریت بوده‌اند و دو فرهنگ در سطح جهانی به وجود آورده‌اند. (فرهنگ حق و فرهنگ باطل)

۴۹- تعدادی از ارزش‌های فرهنگ باطل را نام ببرید. (شاهد ایلام)

قدرت طلبی، شرک، نژادپرستی، ثروت اندوزی، انکار مبدأ الهی، شقاوت، تجاوز به حقوق دیگران

۵۰- ارزش‌هایی را نام ببرید که درستی و حقانیت آنها با نظر آدمیان تغییر نمی‌کنند. (ارزم بابل)

عدالت، آزادی، توحید، سعادت انسان‌ها

۵۱- دو ابزار مهم برای شناخت عقاید در ارزش‌ها چیست؟ (شریعتی سبزوار)

عقل و وحی

۵۲- آرمان اجتماعی را تعریف کنید. (علامه امینی مروی)

به مجموعه اهداف و ارزش‌های مشترکی که اعضای یک جهان اجتماعی خواهان رسیدن به آنها هستند.

تصور مطلوب اعضای یک جهان اجتماعی نسبت به فرهنگ و سیاست و اقتصاد و خانواده و....

درس ۸

۵۳- انواع ویژگی‌های هویت را نام ببرید. (مدرسه فضیلت)

اکتسابی، انتسابی، ثابت، متغیر، فردی، اجتماعی

۵۴- چرا هویت همواره ابعاد ثابتی دارد؟ (دبیرستان کوثر)

چون با ورود تغییرات و تحولات زندگی ویژگی‌های ثابت ما تغییر نمی‌کنند. مثلاً مرد بودن، پسر حاج حسین

بودن، ایرانی بودن، متولد ۱۳۵۲ بودن. متولد تهران بودن

۵۵- منظور از هویت اجتماعی چیست؟ (امام خمینی)

شناخت و هویتی که با حضور دیگران شکل می‌گیرد و جامعه قواعد آن را تعریف می‌کند. صفاتی که ریشه در

جامعه و فرهنگ دارد و در جهان اجتماعی شکل می‌گیرد) هویتی که نشان دهنده نقش‌ها، هنجارها، وظایف

و تکالیف اجتماعی و رفتارهای اجتماعی است.

۵۶- ابعاد متمایز هویت انسان را نام ببرید. (اردکان)

ابعاد جسمانی (بدن)، ابعاد نفسانی (روانی - اخلاقی)، ابعاد اجتماعی نقش‌هایی که ایفا می‌کنیم و گروه‌هایی

که عضو هستیم

۵۷- هویت چیست؟ (امام صادق قم)

به مجموعه ویژگی‌ها و خصوصیات هر فرد که خود را با آنها می‌شناسد هویت گفته می‌شود. وجوه تمایز بخش

افراد نسبت به یکدیگر راهویت افراد می‌نامند.

۵۸- جامعه‌شناسان و انسان‌شناسان درباره‌ی کدام ابعاد انسان بحث می‌کنند؟ (رادمنش یزد)

درباره‌ی ابعاد اجتماعی و فرهنگی هویت انسان‌ها.

۵۹- هر جهان اجتماعی بر چه اساسی شکل می‌گیرد؟ و چگونه سامان می‌یابد؟ (شهید بهشتی سمنان)

هر جهان اجتماعی براساس عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های کلان خود شکل می‌گیرد و براساس آن‌ها قواعد، هنجارها، نهادها و سازمان‌های جامعه سازمان می‌یابد.

۶۰- بین ویژگی‌های جسمانی افراد و خصوصیات روانی افراد چه رابطه‌ای وجود دارد؟ (خدیجه قم)

بین ویژگی‌های جسمانی و ویژگی‌های روانی رابطه‌ی متقابل وجود دارد و هر یک بر دیگران اثر می‌گذارد.

باکس طلایی

۱- پیامدهای غیر ارادی کنش انسانی، نتیجه طبیعی کنش اند.

۲- عضویت اعضا در بدن موجودات زنده و نظم آن‌ها اکتسابی است.

۳- کنش‌های که در حضور دیگران ولی بدون توجه به آنها اتفاق می‌افتد کنش فردی هستند.

۴- لایه‌های عمیق جهان اجتماعی تأثیرات همه جانبه و فراگیر دارند و کمتر در معرض تغییر قرار می‌گیرند.

۵- هنجارها از جنس وسیله و روش رسیدن به ارزش‌ها و ارزش‌ها از جنس مقصود و هدف هستند.

۶- در علوم انسانی به انجام دهنده کنش، کنشگر و به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد، کنش می‌گویند.

۷- پرسش چرا چنین کاری کردی در رابطه با کدام ویژگی کنش انسانی است؟

هدف دار بودن

۸- کدامیک از انواع کنش زیر جز کنش درونی است؟

ب) اندیشه و تخیل

۹- برنامه‌ریزان فرهنگی هر جامعه از طریق کدام نهاد زمینه تحقق هرچه بیشتر آرمان‌ها و ورود آنها را به قلمرو

واقعی جهان اجتماعی فراهم می‌کنند؟

الف) آموزشی

۱۰- امکان انحراف از حق و پذیرش باطل وجود دارد و جهان‌های اجتماعی می‌توانند برمدار حق یا باطل بچرخند

۱۱- کنش انسان‌ها همیشه براساس آگاهی صحیح صورت نمی‌گیرد.

۱۲- جهان متجدد علمی را که از روش‌های غیر تجربی استفاده می‌کنند علم نمی‌شناسد.

۱۳- جهان اجتماعی با انتقال فرهنگ به نسل‌های بعد تداوم می‌یابد.

۱۴- پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف به وسیله تنوع آگاهی و تنوع اراده و اختیار است.

۱۵- مجموعه پدیده‌های اجتماعی جهان اجتماعی را شکل می‌دهد.

درس ۹

۶۱- کنترل اجتماعی را تعریف کنید (دبیرستان امام رضا)

به مجموعه اقداماتی که برای پذیرش فرهنگ و منطق کردن افراد با انتظارات جامعه انجام می‌شود کنترل اجتماعی می‌گویند.

۶۲- از طریق کدامیک از مراتب کنترل اجتماعی افراد فرهنگ را درونی می‌سازند؟ (دبیرستان خلیلی)

از طریق اقناع

۶۳- کثروزی اجتماعی را تعریف کنید. (دبیرستان پروین اعتصامی)

رفتارهایی که برخلاف عقاید و ارزش‌ها و قواعد و هنجارهای جامعه می‌باشد.

۶۴- هویت و جامعه‌پذیری با کنترل اجتماعی چه رابطه‌ای دارند؟ (صنعت نفت)

افراد جامعه از طریق کنترل اجتماعی قواعد و ارزش‌های اجتماعی جامعه را می‌شناسند و خود را با آنها تطبیق می‌دهند و جامعه‌پذیر می‌شوند.

۶۵- جامعه‌پذیری را تعریف کنید (دکتر حسابی)

به فرایند و مسیری که افراد برای مشارکت در زندگی اجتماعی و شکل‌گیری هویت اجتماعی طی می‌کنند جامعه‌پذیری می‌گویند. به فرایند مشارکت اجتماعی جهت تکوین و شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد جامعه‌پذیری می‌گویند.

درس ۱۰

۶۶- تحرک اجتماعی را تعریف کنید (دبیرستان طلوع سبز)

جابه‌جایی افراد از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی دیگر

۶۷- در جوامع سکولار کدام فعالیت‌ها منع می‌شوند؟ (پروین اعتصامی)

فعالیت‌هایی که هویت دینی افراد را آشکار کند. مثال: استفاده از حجاب در اماکن عمومی.

۶۸- برچه اساسی جوامع برخی از تغییرات هویتی را تشویق و برخی را منع می‌نمایند؟ (دبیرستان امام رضا)

به تناسب عقاید و ارزش‌هایی که دارند، برخی تغییرات و تحرکات اجتماعی را تشویق و برخی دیگر را منع می‌نمایند.

۶۹- درچه جوامعی امکان رای دادن به قوانین معنوی و الهی وجود ندارد؟ (دبیرستان فرزانه‌گان)

جوامع سکولار و دنیوی

۷۰- تحرک اجتماعی درون نسلی و تحرک اجتماعی میان نسلی را با ذکر مثال توضیح دهید. (دبیرستان فاطمیه)

وقتی فردی در طول زندگی و فعالیت شغلی اش موقعیت اجتماعی اش تغییر کند تحرک اجتماعی درون نسلی داشته است. مثال تا ۴۰ سال پیش کارمند بوده الان مدیر کل شده. وقتی موقعیت اجتماعی بین دو نسل تغییر کند تحرک اجتماعی میان نسلی است مثال پدرش کارمند بوده ولی خودش مدیر کل شده است

درس ۱۱

۷۱- هویت جهان اجتماعی چیست و چه تفاوتی با هویت اجتماعی افراد دارد؟ (شهید مطهری)

هویت جهان اجتماعی مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها و باورهای (فرهنگ) است که مبنای شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد است. به عبارت دیگر هویت اجتماعی افراد بر اساس هویت فرهنگی جامعه شکل می‌گیرد. وظایف و تکالیف هر نقش اجتماعی (هویت اجتماعی) در قالب فرهنگ (ارزش‌ها و عقاید) آن جامعه تعریف و اجرا می‌شود. هویت اجتماعی افراد جنبه عملی (بیرونی) هویت است و هویت جهان اجتماعی جنبه ذهنی و فرهنگی هویت است.

۷۲- منظور از تحول فرهنگی چیست؟ (دبیرستان دانش)

تغییرات در لایه‌های عمیق فرهنگ جهان اجتماعی که موجب می‌شود هویت جهان اجتماعی متحول و دگرگون شود.

۷۳- در چه صورتی هویت فرهنگی دچار چالش می‌شود؟ (دبیرستان یکان)

هرگاه عقاید و ارزش‌ها در جامعه اهمیت و اعتبار خود را از دست بدهند.

۷۴- هویت اجتماعی افراد محصول چیست؟ (دبیرستان قلم)

محصول عضویت افراد در گروه‌های اجتماعی است. ما با پذیرش نقش‌ها در گروه‌های مختلف اجتماعی دارای هویت اجتماعی می‌شویم.

درس ۱۲

۷۵- غرب‌زدگی چیست؟ (دبیرستان افق نو)

خودباختگی جوامع غیرغربی در برابر فرهنگ غرب و مرعوب قدرت اقتصادی و سیاسی برتر غرب شدند.

۷۶- در چه صورتی فرهنگی به فرهنگ دیگر ملحق می‌شود؟ (دبیرستان یکان)

در صورتی که ارزش‌ها و عقاید فرهنگ دیگر را بپذیرد و به ارزش‌های خود پشت کند. مثال فرهنگ‌هایی که با مواجهه با جهان اسلام عقاید توحیدی را پذیرفتند و به هویت اسلام ملحق شدند.

۷۷- منظور از خودبیبگانگی تاریخی چیست؟ (پروین اعتصامی)

یک جامعه در مواجهه با دیگر فرهنگ‌ها، فرهنگ تاریخی و هویت خود را فراموش کند.

۷۸- در چه صورتی ارتباط جهان‌های اجتماعی به تحولات فرهنگی منجر می‌شود؟ (دبیرستان خلیلی)

در صورتی که دادوستد و نفوذ فرهنگی به لایه‌های عمیق فرهنگ سرایت کند و فرهنگ را دچار تغییرات بنیادین کند.

۷۹- منظور از خودبیگانگی فطری (حقیقی) چیست؟ (دبیرستان طلوع سبز)

عقاید و ارزش‌های یک جامعه مانع آشنایی درست افراد جامعه با انسان و جهان گردند و نگذارند که انسان‌ها به تفسیر و شناختی صحیح از عالم و آدم نایل شوند.

درس ۱۳

۸۰- اسلام چه تاثیری در هویت ایرانی داشته است؟ (دبیرستان دکتر حسینی)

اسلام عناصر مشرکانه‌ی اساطیری هویت ایرانی را نپذیرفت و ایرانیان با پذیرش اسلام به تفسیری توحیدی از هویت خود دست یافتند. عقاید و ارزش‌های توحیدی اسلام، ایران را به جهان اسلام ملحق ساخت و هویت ایرانی به صورت هویت اجتماعی بخشی از جهان اسلام درآمد.

۸۱- برخورد جهان غرب با جهان اسلام چگونه بوده است؟ (صنعت نفت)

تجربه جدیدی است که هنوز به پایان نرسیده است و بخش‌هایی از ذهنیت مسلمانان رابه خودباختگی فرهنگی دچار ساخت.

۸۲- انقلاب‌ها چه نوع پیامدهایی به دنبال دارند؟ (دبیرستان قلم)

تحولات هویتی

۸۳- انقلاب اسلامی و حیات معنوی اسلام چه تاثیری بر اندیشمندان جهان غرب داشته است؟ (دبیرستان امه)

حیات معنوی اسلام، افق‌های جدیدی بر روی اندیشمندان غرب گسترده و نظریه پردازان غربی که دنیوی شدن رابه عنوان سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می‌دانستند رابه تامل و بازبینی فرخوانده است.

۸۴- جهان غرب چه تاثیری در ذهنیت مسلمانان و هویت فرهنگ ایرانی داشته است؟ (دبیرستان یکان)

بخش‌هایی از ذهنیت مسلمانان را به خودباختگی فرهنگی دچار ساخت و تصویر تاریخ نگاران و مستشرقین غربی از جامعه اسلامی در جوامع اسلامی و ایرانی رواج داد.

درس ۱۴

۸۵- منظور از تکالیف و حقوق متقابل چیست؟ (دبیرستان گنجی)

یعنی هر نقشی در مقابل دیگر نقش‌ها دارای وظایفی است که اگر به آنها عمل کند نقش مقابل خود را به حقوقش رسانیده است. و عکس آن.

۸۶- مهم‌ترین کارکردهای خانواده رابنویسید (سه مورد کافیست) (دبیرستان فاطمیه)

۱- فرزندآوری و تولید نسل

۲- نگهداری از نوزادان، کودکان و سالمندان نیازمند

۳- تعلیم و تربیت، جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری فرزندان

۴- تامین نیازهای عاطفی و روانی

۸۷- چرا خانواده مهم‌ترین نهاد اجتماعی و رکن اصلی جامعه است؟ (دبیرستان طباطبایی)

زیرا خانواده اولین نهاد و گروهی است که با تولد مان در آن عضو می‌شویم و اولین جامعه‌پذیری مان در آن شکل می‌گیرد. هویت اجتماعی و هویت فرهنگی ما با خانواده شروع می‌شود. شخصیت کودک که در خانواده شکل می‌گیرد و سپس تثبیت می‌شود.

۸۸- عوامل موثر در شکل‌گیری درهویت نوجوانان چیست؟ (شهید بهشتی)

۱- رشد شناختی، توانایی در تفکر، تصمیم‌گیری، حل مسئله، قضاوت

۲- ارتباط با والدین

۳- ارتباطات با گروه همسالان

۴- نقش‌پذیری

درس ۱۵

۸۹- قدرت چیست؟ (دبیرستان فاطمه زهرا)

توانایی انجام کاری با آگاهی و اراده قدرت است.

۹۰- تبعیت اراده‌ی یک انسان از انسان دیگر به چند صورت انجام می‌پذیرد؟ (دبیرستان امنه)

۱- تبعیت باکراحت یعنی تبعیت ناشی از ترس، تهدید و زور که برای گریز از تنبیه انجام می‌شود (به دلیل قدرت طرف مقابل)

۲- تبعیت با رضایت یعنی عمل به اراده‌ی دیگران از روی میل درونی، بدون استفاده از زور (که دارای مقبولیت است).

۹۱- مدار مقبولیت با مدار مشروعیت چه تفاوتی دارد؟ (مکتب قلم)

مدار مقبولیت قدرت، خواست و اراده مردم با رضایت است ولی مدار مشروعیت حق و باطل بودن است براساس حکم و اراده‌ی تشریعی خداوند.

۹۲- سیاست و حکومت را تعریف کنید؟ (دبیرستان دانش)

چگونگی اعمال قدرت سازمان‌یافته برای هدفی معین سیاست است.

مجموعه عواملی که سیاست‌های کل جامعه را پیش می‌برند.

۹۳- انواع قدرت انسان را توضیح دهید (شهید مطهری)

۱- قدرت (فردی): انجام کارهای فردی با آگاهی و اراده

۲- قدرت اجتماعی: وقتی بتوانیم اراده دیگران را تحت تاثیر خود قرار دهیم قدرت اجتماعی داریم.

درس ۱۶

۹۴- جوامع مختلف برای تامین جمعیت مطلوب خود، چه می‌کنند؟ (دبیرستان گنجی)

به سیاست‌های جمعیتی روی می‌آورند.

۹۵- هدف جهان اسلام چیست و چه رابطه‌ای با جمعیت جهان اسلام دارد؟ (دبیرستان فرزنانگان)

هدف اسلام تاسیس جهان اجتماعی توحیدی و گسترش آن است. لازمه تحقق این هدف داشتن جمعیت مناسب است. از این رو پیامبر اسلام روز محشر به کثرت پیروان خود مباحثات می‌کند.

۹۶- چرا جمعیت یکی از ویژگی‌های هویت ملی است؟ (دبیرستان فاطمیه)

چون با افزایش تعداد جمعیت یک جامعه، میزان هویت اجتماعی آن جامعه افزایش می‌یابد و با افزایش هویت اجتماعی در واقع هویت فرهنگی گستره بیشتری خواهد داشت. البته این پیش فرض در صورتی صحیح است که جامعه دچار تزلزل و تعارض و بحران فرهنگی نباشد.

۹۷- منظور از سیاست‌های جمعیتی چیست و مسئولیت آن برعهده کیست؟ (دبیرستان شهید رجائی)

مجموعه تدابیر و راه‌هایی که نهاد سیاست با همراهی و همکاری مردم و با هماهنگی بین سایر نهادها جهت حل مشکلات جمعیت چاره‌اندیشی می‌کند.

۹۸- عینی‌ترین ابعاد هویت یک جامعه چیست؟ (دبیرستان اهل بیت)

جمعیت و اقتصاد آن جامعه

باکس طلائی

۱- کدام یک از ویژگی‌های هویتی زیر اکتسابی و اجتماعی و متغیر می‌باشد؟

جوان

۲- روشی که به واسطه آن فرهنگ در افراد درونی می‌شود چه نام دارد؟

اقتناع

۲- شیوه انجام کنش اجتماعی که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است ".....نام دارد.

هنجار اجتماعی

۴- در دسته بندی فارابی از نظام سیاسی، جامعه ای که براساس قوانین الهی شکل می گیرد چه نامیده می شود؟

مدینه فاضله

۵- در چه صورت فرهنگ، گسترش بیشتری می یابد؟

حاملان و عاملان آن، بیشتر باشند

۶- اگر جامعه‌ای در تعامل با جوامع دیگر به مرور زمان، به عقاید و ارزش‌های خود پشت کند، دچار..... می شود.

تحول فرهنگی

۷- به کنش اجتماعی و پیامدهای آن پدیده‌های اجتماعی می گویند.

۸- اولین شرط بقای هر جامعه جمعیت آن است.

۹- به فرایندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می کند جامعه پذیری می گویند.

۱۰- به فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق با انتظارات جامعه انجام می گیرد کنترل اجتماعی می گویند .

۱۱- کنش اجتماعی تنها در حضور فیزیکی دیگران صورت نمی گیرد.

۱۲- به جز افراد، نهادها و سازمان‌ها و جوامع دارای قدرت اجتماعی هستند .

۱۳- جهان اجتماعی و نظم آن اعتباری است.

۱۴- انقلاب‌ها از مهم‌ترین تحولات در هر جهان اجتماعی محسوب می شوند.

۱۵- کوچک‌ترین پدیده‌ی اجتماعی کنش اجتماعی است .

۱۶- به فرایندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می کند و مسیری که برای شکل گیری هویت اجتماعی افراد طی می شود، جامعه پذیری می گویند.

۱۷- منظور از موقعیت اجتماعی جایگاهی است که فرد در جامعه و یا در یک گروه اجتماعی دارد.

۱۸- خودباختگی جوامع غیرغربی در برابر جهان غرب را غرب زدگی می نامند.

۱۹- لیبرالیسم به معنای مباح و جایز دانستن همه‌ی امور برای انسان‌هاست.

۲۰- نظام سیاسی لیبرال دموکراسی حکومتی دنیوی و این جهانی است